



polonia węgierska



a magyarországi lengyelek havilapja

ODPUST W DERENKU - WAŻNA UROCZYSTOŚĆ W ŻYCIU WĘGIERSKIEJ POLONII

1 SIERPNIA -
SOLYMÁR -
PAMIĘTAMY
O POWSTANIU
WARSZAWSKIM

WYCIECZKA
Z BÉKÉSCSABY
DO USTRONIA

PIELGRZYMKA
Z POLSKIEJ
PARAFII
DO
SIEDMIO-
GRODU



KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

ODPUST W DERENKU – 26 LIPCA 2015



**PRZEMAWIAJĄ PRZEWODNICZĄCA OSP EWA RÓNAY I AMBASADOR RP
ROMAN KOWALSKI**



**ODSŁONIĘCIE TABLICY JOLIKI POROSNÉ I PRZEMÓWIENIE RZECZNIK NARODOWOŚCI
POLSKIEJ W WĘGIERSKIM ZN DR HALINY CSÚCS LÁSZLÓNÉ**



MSZA ŚWIĘTA W DERENKU

WITAMY

3 Zasuszone kwiaty

Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

4 Derenk a szivünkben él - Derenki búcsú

Ijjas/Anna

5 Derenk: doroczny odpust w najstarszej polskiej wsi na Węgrzech

6 Derenki búcsú 2015

Fekete Dénes

6 Patrol Polskiej Policji w Egerze

7 Wycieczka do Ustronia

Małgorzata Leszkó

7 Lengyel emlékhelyek felújítása Miskolcon

Fekete Dénes

8 Polsko-węgierskie spotkanie na Wzgórzu Jabłonie

8 Solymár: pamięć o uczestnikach Powstania Warszawskiego

8 Megemlékezés a solymári temetőben

Ijjas/Anna

9 Największa koronka świata z wizytą nad Dunajem

Barbara Juroszek

10 Wycieczka do Siedmiogrodu

Małgorzata Soboltyński

11 "Adjatok hön tisztetlet! Megbékélve itt pihennek, kik az életből értetek a halálba átmertek!"

Nyitrai Zoltán

12 Szentendrei Nemzetiségi Napok

Ijjas/Anna

WYWIAD

12 "Czerpię z każdej kultury, której mam okazję doświadczać" - wywiad z Tamássem Duckim

14 Wywiad z Anną Lang, nową dyrektorką Szkoły Polskiej na Węgrzech

CO BYŁO, CO BĘDZIE

16 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY

17 Kolonie w Polsce

Laura Benczés

NA GRANICY KULTUR

18 Lektura na wakacje - Katarzyny Kociuby "Rejs po Węgrzech"

19 Tűzkereszttség - Megjelenent az ötödik Vájak - kötet. Interjú Kellermann Viktória műfordítóval

20 Wujek Jarek gotuje

REFLEKSJE

20 Ta sama grupa krwi

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Zasuszone kwiaty

Zdjęcia z wakacji przypominają zasuszone kwiaty. Są tylko wyblakłym cieniem ciekawych przygód, odległym echem szumu morza, oddalonym smakiem babcinej jagodzianki... W niepełnej, okrojonej formie oddają zapachy pól po deszczu i chłód górskich strumieni w upalne dni. Zatrzymane w kadrze emocje, uchwycone naprędce chwile, są tylko słabym roztworem esencji wolnego i błogiego, wakacyjnego czasu. Rozwodnioną w niepamięci kondensacją pięknych zdarzeń. Wyglądają jak jednowymiarowe płatki maków, które bledną, schną i z czasem kruszą się, uwiecznione najpierw pod tomami encyklopedii, a następnie wklejane do zielnika. Widać jeszcze gdzieś tam blade żyłki nerwów, przez które nie popłyną już żadne dobroczynne dla kwiatów substancje, wydobyte z wnętrza ziemi. Jest to już tylko wspomnienie, piękne, choć odległe wspomnienie z wakacji. Ale nie martwmy się, za rok znów przyjdzie lato, a kwiaty i wakacyjne przygody będziemy znów uwieczniać w zielnikach i na kartach aparatów cyfrowych. I poprosimy babcię o świeże jagodzianki.

Agnieszka Janiec-Nyitrai



Szárított virágok

A szünidei fényképek – izgalmas kalandok kifakult árnyai, a tenger morajlásának távoli visszhangjai, a nagymama áfonyás buktának múlttá halványodott ízei – szárított virágokra emlékeztetnek. Környezetükből kiszakítva, egyforma méretre vágva a mezők eső utáni illatát árasztják, forró napokon a hegyi patakok hűvösét. A filmkockákba alvadt érzelmek, a röptében elkapott pillanatok egy-egy pohárka túlhígított élménnyel kínálnak a szabad és boldog szünidő zamatos nektárjából, a gyönyörűségek feledés vizében oldódó párlatából. Lexikonok alatt préselt, növényhatározóba ragasztott, kilapított pipacsok kifakult, kiszáradt, porlani kezdő virágszirmait idézik, amelyek hártáin itt-ott még látni a kiszáradt ereket – többé már nem áramlanak bennük a föld belsejéből kinyert, virágokat éltető nedvek. E fényképek csupán a málladozó emlékezet metszetei. Csodás, de messzeségbe vesző szünidei emlékek gyűjteménye.

Mégse keseredjünk el! Egy év múlva újból eljön a nyár, és az örökkévalóságnak új virágokat és új szünidei kalandokat akarunk majd gyűjteni növényhatározók lapjain és digitális fényképezőgépek memóriakártyáin. A nagymamától pedig kérni fogunk egy frissen sütött áfonyás buktát.

Agnieszka Janiec-Nyitrai



Derenk a szívünkben él – Derenki búcsú

Rögös, sáros, hosszú és kanyargós út vezet a dombtetőn megbúvó romfalú, Derenk irányába. Előbb kisbusszal, majd gyalogosan kell végigjárni, hogy elérjünk a fák között megbúvó kis kápolnához, ahol idén 25. alkalommal került megrendezésre a derenki búcsú, immár hagyományosan, július utolsó hétvégéjén, 26-án délelőtt 11 órakor.

A borongós és meglepően hűvös idő ellenére rengetegen érkeztek, hogy részt vegyenek a megemlékezésen. A látogatók szinte ellepték a domboldalt, a kihelyezett padokon alig maradt üres hely. A magyarországi lengyelség színe-java képviseltette magát, jelen volt többek között Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, dr. Csúcs Lászlóné Halina, a lengyelek parlamenti szószólója, dr. Rónayné Slaba Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, Molnár Mónika, az LKK igazgatónöje, de tiszteletét tette a Bem József Kulturális Egyesület és a Szent Adalbert Egyesület is. Számos magyarországi lengyel önkormányzat képviselője ott volt – érkeztek Budapestről, Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből, Szolnokról, Dunaújvárosból, Miskolcra –, de sokan eljöttek természetesen Lengyelországból és Szlovákiából is. S végül, de nem utolsósorban a derenkiek leszármazottai is megjelentek.

Felszólalt az esemény házigazdája, Fekete Dénes, a miskolci Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, a jelenlévőket pedig dr. Rónayné Slaba Ewa köszöntötte. Néhány szót szolt dr. Csúcs Lászlóné Halina is, aki megemlékezett Poros Andrásné Jolikáról is. A beszédeket Bárcziné Sowa Halina, a miskolci LNÖ volt elnöke fordította.

A szervezésért köszönet illeti az idei derenki búcsú főszervezőjét, dr. Rémiás Istvánt, a Sajószentpéteri Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnökét és Mihalik Imrét, az LKK szögligeti telephelyvezetőjét. A tereprendezést és a helyszínen szükséges eszközök beszerzését az LKK finanszírozta. Köszönet illeti az OLÖ-t is, ami a távolabbról érkező csoportok utazási költségeit, valamint a vendégek ellátását és az egyéb szolgáltatásokat finanszírozta, és a kiosztott ajándék karszalagokat készítette.

Ünnepi köszöntőt mondott az egybegyűlteknél többek között Roman Kowalski nagykövet, majd ezt követően ünnepélyes keretek között felavatták Poros Andrásné Jolika emléktábláját, aki egykori derenki lakosként Derenk ügyét mindig a szívén viselte, a derenki búcsúnak nemcsak egyik főszervezője és mozgatórugója, hanem a rendszerváltás után kezdeményezője és támogatója is volt, s aki idén már nem lehetett köztünk az ünnepségen. Jolika háromévesen élte át a derenkiek 1943-ban bekövetkezett kitelepítését, s bár az élet nem sodorta olyan messze Derenktől, soha nem felejtette el annak emlékét, szíve mélyén megőrizte, mindig büszke volt lengyel származására s szülőhelyére az akkoriban adódó nehézségek ellenére is sokszor ellátogatott.

Emléktáblája a lengyel kápolna bejárata mellett – az egykori Szent Simon és Szent Júdás Tádé templomának helyén – található az alábbi felirattal: „Derenk – az én földem és az én embereim...”. Az ünnepi eseményen részt vett és rövid beszédet mondott Jolika lánya, Andrea. Ezek után ünnepi szentmise következett, amelyet Krzysztof Grzelak atya, a kőbányai Lengyel Templom plébánosa, Jan Byrski atya Bialka Tatrzanskából, Takács Alajos atya Sajószentpéterről és Bukovenszki Zoltán atya, a helyi plébános közösen celebráltak.

A szertartás után a résztvevők a fák között megbúvó derenki temetőbe vonultak, ahol közösen imádkoztak az ott nyugvók lelki üdvéért, és sor került az ilyenkor hagyományos koszorúzásokra is.

Ezek után következett a kulturális program, s ahogy az idő borongósból derültebbre váltott, a nap is kezdett kisütni, a meghívottak megérkeztek a hatalmas sátrakhoz, ahol már mindenkit várt a forró gulyásleves és a sütemény, majd élénk beszélgetések közepette tekintették meg a fellépő néptáncosok műsorát. Eljött az emőd-istvánmajori Polska Drenka Hagymányörző Együttes és az Emődi Pincegazdák Dalárdája is, hogy tovább emeljék a hangulatot.

A megjelentek mindegyike egy különleges ajándékot kapott: egy karkötőt, amelyen fehér alapon piros betűkkel ez olvasható: „Derenk a szívünkben él.” A derenki búcsúnak régire visszanyúló hagyománya van – 1994-től rendezik meg évente. Eleinte október 28-án volt, a templom védőszentjeinek, Szent Simon és Szent Júdás Tádé ünnepén, aztán átkerült július utolsó hétvégéjére. S hogy Derenk valóban a szívünkben él, s nemcsak az egykor Derenken élők mai leszármazottainak szívében, hanem a magyarországi lengyelség szívében, azt mi sem bizonyítja jobban, hogy ezt az eseményt immár évről évre látogatják, egyre többen és többen jönnek, emlékezni és megemlékezni, az ősök hagyományát megőrizni és továbbvinni. S megjelent az új generáció is – nekik kiváltképp fontos tudni, hogy

gyökereik honnan erednek. Hiszen az elhunytak velünk vannak, főntről figyelnek bennünket – ahogy Poros Andrásné lánya, Andrea is említette. Ez bizonyosan így van, s bizonyára számon tartják, megőrizzük-e a tőlük kapott örökséget, és továbbadjuk-e a következő nemzedéknek, gyermekeinknek és unokáinknak azt.

Derenket romfaluként szokás emlegetni, de immár megújult, élő és fontos búcsújáró hely, a legrégebbi lengyel település Magyarországon. Kápolnáját gondozzák és rendben tartják, a jelképes sírokat ápolják, temetője

bejáratánál tábla hirdeti az itt nyugvó emberek névsorát, az egykori porták helyén tábla jelzi a porták tulajdonosainak nevét, kitelepítésük helyét és idejét. Derenken immár iskola is van, ahol emlékkiállítás mutatja be az egykori derenkiek életét és mindennapjait.

Az, hogy a magyarországi lengyelség emlékhelye, a világhírű Aggteleki Nemzeti Park területén elhelyezkedő derenki romfalú egyre több embernek fontos, kitűnik a támogatók hosszú listájából. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Országos Lengyel Önkormányzat, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal és a megyei lengyel nemzetiségi önkormányzatok mellett több más hivatal és szervezet, de egyéni vállalkozók és csoportok is az ügy mellé álltak.

Derenknek tehát kikerülhetetlenül fontos szerepe van a magyarországi lengyelség életében, ezt az évről évre megrendezett – és a jövőben is megrendezendő – búcsú sora bizonyítja. Derenk valóban a szívünkben él.

Ijjas Anna, fot. B. Pál

Derenk: doroczny odpust na ruinach najstarszej polskiej wsi na Węgrzech

Północno – Wschodnie Węgry. Nieopodal granicy węgiersko-słowackiej na terenach Parku Narodowego Aggtelek pozostały ruiny Derenku, miejsca uważanego na Węgrzech za najstarszą polską wieś. Miejsca, które raz w roku ożywa. Z całego województwa miszkolckiego, ale też ze Słowacji, no i z Polski, przychodzą odpustowi pątnicy.

26 lipca 2015 roku po raz 25. na drenczańskim wzgórzu, przy kaplicy gdzie kiedyś stał kościół p.w. Szymona Judy Tadeusza, a gdzie przed 21 laty postanowiono polską kapliczkę, przy ołtarzu spowitym kapryśnym deszczem i zielenią Parku Narodowego Aggtelek, odbył się doroczny odpust polonijny. Przybyli nań potomkowie Drenczan, ich węgierscy przyjaciele, goście z Polski - wśród nich górale z Białki Tatrzańskiej, Ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, rzecznik spraw polskich w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, przedstawiciele polskich samorządów narodowościowych przede wszystkim z woj. BAZ, ale także z Szolnoku, Dunaújváros i Budapesztu z przewodniczącą Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech Ewą Rónay, obecna była dyrektorka Polskiego Ośrodka Kulturalno - Oświatowego Monika Molnár, reprezentacje organizacji polonijnych z Budapesztu: PSK im. J.Bema i SKP pw. św. Wojciecha. Przyjechali przedstawiciele władz samorządowych z okolicznych wsi i miasteczek z woj. BAZ, duchowieństwo, polscy, węgierscy, słowaccy turyści i media.

Odpust rozpoczęły odświętne przemówienia oraz podniosła uroczystość odsłonięcia na ścianie drenczańskiej kaplicy ufundowanej przez Polonię tablicy ku pamięci zmarłej w tym roku Drenczanki, przewodniczącej Związku Samorządów Polskich w woj. BAZ i wieloletniej organizatorki odpustów polonijnych w Derenku Poros Andrásné – Joliki. Na tablicy wyryto słowa będące motorem działań Joliki: „Derenk – to moja ziemia i moi ludzie ...” i zawsze dodawała: „nie pozwólcie o nich zapomnieć”. W uroczystości uczestniczyła córka Joliki - Andrea.

Następnie odbyła się polsko-węgierska msza święta odpustowa sprawowana przez księży: proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztofa Grzelaka SChr., Jana Byrskiego – proboszcza z Białki, Alajosa Takácsa z Sajószentpéter i Zoltána Bukovenskiego - proboszcza miejscowej parafii.

Na cmentarzu po krótkiej modlitwie za dusze spoczywających tam Drenczan złożono wieniec i kwiaty, a na polanie jak zawsze rozbito namioty i zupą gulaszową przyjmowano gości, a wszystkiemu temu towarzyszyły zespoły folklorystyczne, rozmowy, wspomnienia i nadzieje na kolejne drenzańskie odpustowe spotkania.

(b.) fot. Z. Nyitrai



Derenki búcsú 2015

Az idén július 26-án került megrendezésre a búcsú. Csepergett egész délelőtt az eső. Passuth László nagyszerű könyvének ide illő változata jutott eszembe: Esőisten siratja Mexikót (Derenket) és Jolikát. Itt is egy elsüllyedt világ táruel élenk megmentőjével együtt, aki áprilisban szállt alá övéi közé.

A megjelenteket Roman Kowalski Lengyelország Budapesti nagykövete, Dr. Csúcs Lászlóné lengyel szószóló és Dr. Rónayné Slába Ewa az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke köszöntötte. Valamennyien kiemelték a rendezvény fontosságát a magyarországi lengyelek körében, a folytonosságot és a megújulást. Továbbra is meg kell rendezni ezt a programot, annak ellenére, hogy eddigi fő szervezője Poros Andrásné, Jolika az idén tavasszal elhunyt. Emlékére a Dunaújvárosi Lengyel Önkormányzat állított emléktáblát a kápolna falán, mely előtt Poros Andrea emlékezett meg édesanyja Derenk érdekében végzett fáradhatatlan munkájáról. Itt született 1940-ben és lelke ide tért meg, itt talál végső megnyugvásra!

A szentmisét Zoltán atya, Bódvaszilas plébánosa tartotta, segítői a Budapesti Lengyel Plébánia-, illetve Bialka Tatrzanska plébánosai voltak. A mise alatt eláílt az eső, kiderült az ég, az időjárás is megkönyörült a szabadtéri rendezvény résztvevőin.

A lelki feltöltődés után a temetőben lévő feszületnél koszorút helyeztek el: a nagykövetség, az Országos-, a Szolnoki-, a Miskolci- és a Szögligeti Lengyel Önkormányzat képviselői.

A délutáni kulturális program keretében Emődi együttesek léptek fel. Név szerint a Poska Drenka, a Pincegazdák dalárdája, illetve egy néptáncegyüttes. A Polska Drenka együttes műsorát Jolika emlékére ajánlotta fel. Sajnos lengyel csoport most más elfoglaltság miatt nem tudott jönni.

Az idei búcsú főszervezője a Sajtószentpéteri Lengyel Önkormányzat volt. Ezzel kapcsolatban elnökük - Rémiás István - áldozatos munkáját emelném ki. Természetesen köszönet a meghívóban feltüntetett szervezetek és magánszemélyek támogatásáért.

A Miskolci Lengyel Önkormányzat 20 fővel képviseltette magát a rendezvényen. Ezen kívül anyagilag is támogatta, valamint a szervezésben és a lebonyolításban nyújtott segítséggel járult hozzá a búcsú megrendezéséhez.

Fekete Dénes, fot. Z. Nyitrai, M. Sukiennik



Patrol polskiej policji w Egerze

W dniach 10 - 23 sierpnia br. w Egerze i wybranych turystycznych miejscowości województwa Heves wraz z węgierskimi policjantami służbę patrolową pełniło dwóch polskich policjantów.

Chorąży Marek Piwowarski z Komendy Wojewódzkiej Policji oraz kapral Jakub Subocz z Komendy Miejskiej Policji w Krakowie wraz z węgierskimi kolegami z zespołu patrolowali egerskie śródmieście oraz odwiedzane przez polskich turystów okoliczne miejscowości.

Polscy funkcjonariusze pełniący czasowo służbę przy Komendzie Miejskiej Policji w Egerze wspierali węgierską policję przede wszystkim w kontaktach z Polakami, którym również służyli podstawową pomocą na miejscu. Obecność naszych stróżów prawa możliwa jest dzięki współpracy policji województwa małopolskiego i policji węgierskiego Heves Megye, której podstawą jest podpisana ostatnio umowa o współpracy dwustronnej.

Mieszany polsko - węgierski patrol policyjny oraz sama obecność umundurowanych polskich funkcjonariuszy Policji Państwowej obok zdziwionych spojrzeń zaskoczonych przechodniów spotkały się z pozytywnym przyjęciem wśród licznych polskich turystów oraz przychylnymi komentarzami mieszkańców Egeru.

AK.



WYCIEZKA DO USTRONIA

W dniach 11-16 lipca br. członkowie Stowarzyszenia Kulturalnego Przyjaźni Polsko – Węgierskiej z woj. Békés wzięli udział w ramach programu „Poznaj swój kraj” w wycieczce do Ustronia. Zakwaterowanie zapewnił Dom Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Dąb” w Ustroni-Jaszowcu. To prawie szesnastotysięczne miasto położone jest na końcu górskiego odcinka doliny Wisły, pomiędzy Czantorią a Równicą. Dojeżdżając do Ustronia już z daleka dostrzega się charakterystyczne sylwetki „piramid” – ośrodków wypoczynkowych, położonych u stóp Równicy. W pięknych, malowniczych terenach Beskidu Śląskiego z widokiem z okna na Polanicę, mieliśmy okazję pooddychać świeżym, górskim powietrzem, skosztować „Ustronianki” - wody mineralnej w Pijalni Wód, zapoznać się z tamtejszą florą i fauną. Dużą atrakcją było karmienie z ręki swobodnie chodzących sarenek, muflonów i lam w Leśnym Parku Niespodzianek oraz oglądanie pokazu lotów ptaków drapieżnych i sów.

Dowiedzieliśmy się, że Uzdrawisko Ustroń znane było w XIX wieku z przemysłu hutniczego. Tutaj odkryto złoża rud żelaza, w związku z czym władający Księstwem Cieszyńskim książę Albrecht wybudował pierwszy piec hutniczy. Zwiedziliśmy Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa, a także najstarszy w Ustroni zbudowany z drzewa bukowego Kościół

Św. Anny na osiedlu Nierodzim. Wzięliśmy również udział w popularnym muzykowaniu, słuchając koncertu jazzowego Zespołu Nivel na Rynku.

W czasie pobytu w Beskidzie Śląskim odwiedziliśmy pobliskie miejscowości: Wisłę, Żywiec, Bielsko-Białą. W Wiśle – Malince wjechaliśmy wyciągiem na skocznię narciarską Adama Małysza. W Żywcu degustowaliśmy piwo, zapoznając się z dawną i dzisiejszą technologią warzenia piwa w Arcyksiążęcym Browarze i Muzeum Żywieckim, poznaliśmy historię Żywca wraz ze Starym i Nowym Pałacem Habsburgów, Domkiem Chińskim, pięknym parkiem. Wracając do Ustronia zatrzymaliśmy się na zaporze przy Jeziorze Żywieckim. Niestety słoneczna pogoda nie zawsze nam towarzyszyła. Wiele punktów programu mogliśmy zrealizować tylko w przerwach, kiedy nie padał deszcz. W ostatnim dniu wybraliśmy się do Bielska – Białej, aby po krótkim zwiedzeniu zabytków miasta wyruszyć na Szyndzielnię (1026 m n.p.m.), a stamtąd pieszo szlakiem turystycznym przez Klimczok (1117) do Szczyrku.

Do Békéscsaby wróciliśmy pełni wrażeń, napełnieni nową siłą życiową. Polecamy Ustroń wszystkim, którzy pragną odpocząć, powrócić do zdrowia, a także aktywnie się poruszać i kulturalnie spędzać wolny czas.

Małgorzata Leszkó



Lengyel emlékhelyek felújítása Miskolcon

A Romek emlékoszlop 2011 őszén újult meg teljesen Bárcziné Sowa Halinának, a Miskolci Lengyel Önkormányzat akkori elnökének köszönhetően. Az új emlékmű Máger Ágnes képzőművész és Gyöngyösi László műkőkészítő mester szakmai hozzáértését dicséri, akik társadalmi munkában vállalták el a megbízatást.

A mű elkészültéhez anyagi támogatást nyújtottak: a Solaris cég poznańi gyára, az Országos- és a Miskolci Lengyel Kisebbségi Önkormányzat, illetve Baksa László, Nowacki Jacek, Nowackiné Tóth Katalin, Kerekes János, Kerekes Hanna, Szedmákné Reksa Mariola, Fekete Dénes, Radányi Judit és Bárcziné Sowa Halina magánszemélyek. Már az átadás utáni hónapokban felvetődött egy kis védőkerítés felhúzása az emlékoszlop köré, mert a parkosított részt rendszeresen letaposták. Ez rontotta az összképet,

nem emelte ki kellőképpen az alkotást környezetéből.

Ez az elképzelés 2014 novemberében vált valóra, amikor is Dr. Nánási-Kocsis Norbert úr, a terület egyéni önkormányzati képviselője elkészítette a szép kovácsoltvas kerítést. Úgy vélem, hogy e sok személy és szervezet által megújult emlékhely méltán hirdeti a magyar-lengyel barátságot, összefogást városunkban. Egy nemes cél érdekében lehet megköszönni az embereket!

Fekete Dénes



Polsko-węgierskie spotkanie na Wzgórzu Jabłonec

Na Cmentarzu Wojennym na Jabłońcu 4 sierpnia br. spotkali się Polacy i Węgrzy, by razem uczestniczyć w mszy świętej, celebrowanej przez biskupa polowego powstania z bazy we Włoszech spieszili wraz z siłami RAF-u na pomoc walczącej Warszawie i zostali zestrzeleni nad Węgrami, wzorem lat poprzednich Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema zorganizowało uroczystość wspomnieniową. Wśród obecnych znaleźli się m.in. przedstawiciele Ambasady RP na Węgrzech z kierownikiem Referatu Konsularnego konsulem Andrzejem Kalinowskim, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Ewa Rónay, przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego dr Dorota Várnai, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelak SChr., reprezentacja Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, członkowie PSK im. J. Bema i budapeszteńskich dzielnicowych samorządów narodowości polskiej oraz osoby prywatne. Uczestnicy uroczystości minutą ciszy uczcili pamięć poległych powstańców, a wśród nich nieżyjących już naszych byłych kolegów polonijnych – uczestników Powstania Warszawskiego: śp. Janiny Kőszeghy, Ryszarda Matynkowskiego, Zbigniewa Czarnowskiego i członka Szarych Szeregów Stanisława Gwizdalewicza. Odśpiewano polski hymn narodowy, odmówiono modlitwę, zapalono znicze i położono białe-czerwone kwiaty na 37 grobach polskich lotników, a symboliczne wieńce umieszczono przy krzyżu znajdującym się w centralnym punkcie cmentarza.

(red.) fot. M. S.



Solymár: pamięć o uczestnikach Powstania Warszawskiego

1 sierpnia 2015 r. o historycznej godzinie „W”, na cmentarzu alianckim w Solymár koło Budapesztu, gdzie spoczywają prochy polskich lotników, którzy w czasie powstania z bazy we Włoszech spieszili wraz z siłami RAF-u na pomoc walczącej Warszawie i zostali zestrzeleni nad Węgrami, wzorem lat poprzednich Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema zorganizowało uroczystość wspomnieniową. Wśród obecnych znaleźli się m.in. przedstawiciele Ambasady RP na Węgrzech z kierownikiem Referatu Konsularnego konsulem Andrzejem Kalinowskim, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Ewa Rónay, przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego dr Dorota Várnai, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelak SChr., reprezentacja Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, członkowie PSK im. J. Bema i budapeszteńskich dzielnicowych samorządów narodowości polskiej oraz osoby prywatne. Uczestnicy uroczystości minutą ciszy uczcili pamięć poległych powstańców, a wśród nich nieżyjących już naszych byłych kolegów polonijnych – uczestników Powstania Warszawskiego: śp. Janiny Kőszeghy, Ryszarda Matynkowskiego, Zbigniewa Czarnowskiego i członka Szarych Szeregów Stanisława Gwizdalewicza. Odśpiewano polski hymn narodowy, odmówiono modlitwę, zapalono znicze i położono białe-czerwone kwiaty na 37 grobach polskich lotników, a symboliczne wieńce umieszczono przy krzyżu znajdującym się w centralnym punkcie cmentarza.

Przypomniano, że ta wielka, trwająca 63 dni akcja zbrojna, w którą zaangażowała się wojskowa i cywilna ludność stolicy była bezprecedensowym przykładem walki o niepodległość, a pamięć o Powstaniu Warszawskim jest obowiązkiem narodowym każdego żyjącego na świecie Polaka.

(b.)



Megemlékezés a solymári temetőben

Augusztus 1-jén, délután 5 órakor megemlékezésre került sor a solymári temetőben. Az eseményt a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesülete szervezte. A megemlékezés során fehér és piros szegfűket helyeztek el és mécseseket gyújtottak azoknak a lengyel katonáknak a sírjánál, akik az Angol Királyi Légierő (Royal Air Force – RAF) kötelékében szolgáltak, és az 1944. augusztus 1-jén kitört varsói felkelés segítségére siettek, amikor a gépeiket lelőtték.

Az ünnepségen részt vett többek között Eugeniusz Korek, a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesületének elnöke, dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke, dr. Rónayné Słaba Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, Małgorzata Soboltyński, az Országos Lengyel Önkormányzat elnökhelyettese, Krzysztof Grzelak, a Lengyel Perszónális Plébánia plébánosa és Andrzej Kalinowski, a Lengyel Köztársaság konzulja. Először a lengyel, majd a magyar himnusz hangzott el, majd a koszorúzás következett, végül pedig a jelenlévők közösen imádkoztak Krzysztof Grzelak atyával a lengyel hősi halottak lelki üdvéért.

1944. augusztus 1-jén, délután 5 órakor – a „W” órában – kezdődött a varsói felkelés. Kezdetét vette a 63 napig tartó küzdelem, amelyben 18 ezer katona vesztette életét és 25 ezren sebesültek meg. 180 ezer civil esett a harcok áldozatául. A felkelés alatt Varsó 25%-a semmisült meg, később a németek a város 85%-át földig rombolták.

A londoni lengyel kormány nyomására a szövetséges hadvezetőség beleegyezett, hogy repülőgépekről segélycsomagokat dobjanak le a felkelőknek. Valószínűleg ilyen segélyosztó gépeket vezettek azok a bátor lengyel pilóták, akiknek hamvai ma a solymári brit katonai temetőben nyugszanak.

Ijjas Anna



NAJWIĘKSZA KORONKA ŚWIATA Z WIZYTĄ NAD DUNAJEM

50 kilometrów nici, 5 szydełek 5 par rąk znakomitych koniakowskich koronczarek, 5 miesięcy wytrwałej pracy. Tak właśnie powstała „Różia”- Największa Koronka Świata. Kiedy odsłonięto ją 18 sierpnia 2013 r. w Koniakowie, wszyscy wstrzymali dech! W dniach 23- 26 czerwca 2015 r. gościła w Budapeszcie, gdzie została bardzo miło przyjęta. Oto kilka słów o naszej „Rózi” i jej wizycie, oraz o wspaniałych ludziach, których spotkaliśmy na swojej drodze.

Koronki- wizytówka Koniakowa

Koronki koniakowskie, gwarowo zwane „róziami”, są dumą Koniakowa- najwyżej położonej wsi w Beskidzie Śląskim. To tutaj, pod szczytem Ochodźtej, przed ponad 100 laty, góralki zaczęły za pomocą heknadli (szydełka) odtwarzać świat przyrody- kwiaty margaretki, liście dębu, słoneczniki, czereśnie i inne cuda przyrody. Ozdabiały w ten sposób swoje czepce (atrybut mężatek) i dekorowały proste chaty delikatnymi serwetkami, nadając góralskim chatom odrobinę „dworskiej” elegancji. Wzory przekazywano z pokolenia na pokolenie. Koronki stały się znane na całym świecie, trafiając na stoły królewskie czy ołtarze papieskie. W latach 90-tych powstały pierwsze stringi z koronki koniakowskiej, które wzbudziły wiele kontrowersji w środowisku koronczarek. Gorący temat podchwyciły media i tak wybuchła „afera stringowa”, która wywołała prawdziwą burzę medialną. Świat znów usłyszał o koniakowskich koronkach, ale coraz częściej kojarzono jej już tylko z bielnością. Do czasu...

Jak powstała „Różia”

W roku mgr Lucyna Ligocka Kohut z Ośrodka Kultury w Istebnej, zafascynowana pięknem koronki koniakowskiej, wpadła na pomysł stworzenia największej serwety na świecie. W roku 2013 napisała projekt „Największa Koronka Koniakowska Świata” i pozyskała dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Znalazła też wspaniałą zespół koronczarek, które podjęły się wykonania „szalonego” dzieła. „Mózgiem operacji” została pani Marta Haratyk, która latami opracowywała nowe wzory dla cepeli. Twierdzi, że od samego początku już „widziała” jak ma wyglądać serweta. W dzień „heklowała”, a po nocach obmyślała kolejne szczegóły. W wykonaniu towarzyszyły jej trzy córki: Mariola Legierska, Danuta Krasowska, Renata Krasowska i przyjaciółka Urszula Rybka. Tak powstała najbardziej reprezentacyjna, najczęściej fotografowana i pokazywana w mediach serweta o średnicy 5 metrów. Jest ona wykonana z bawełnianej nici tureckiej (tak zwanego kordonku) w kolorze kremowym. Po raz pierwszy ukazała się w pełnej krasie w sierpniu 2013 roku. Rozwijano ją powoli, przy dźwiękach trombit, pod błękitnym niebem. Nastąpił też oficjalny pomiar przez geodetę profesjonalnym dalmierzem. Urządzenie pokazało dokładnie 5 metrów średnicy. Cel został osiągnięty, a rekord Guinnessa pobity.

Projekt „Koronkowy Wyszehrad”

Stałym miejscem ekspozycji Największej Koronki Świata został Gminny Ośrodek Kultury w Istebnej. Lucyna, autorka projektu, wiedziała, że takie чудо musi ruszyć w świat, by opowiadać o kunszcie koronczarek z Koniakowa. Postanowiła więc iść za ciosem pisząc kolejny projekt pod nazwą „Koronkowy Wyszehrad”. Jego założeniem było objechanie z koronką czterech stolic państw Grupy Wyszehradzkiej. I udało się! W ramach projektu gościliśmy w Warszawie, w

Bratysławie, Pradze, a na koniec przyszedł czas na „Perłę Dunaju”- Budapeszt. Tutaj najbardziej obawialiśmy się bariery językowej. Ale kiedy tylko spotkaliśmy panią Joannę Priszler, przewodniczkę, nauczycielkę polskiego i działaczkę polonijną, która pomogła nam w organizacji wystawy, wiedzieliśmy, że trafiliśmy pod dobry adres...

Górale z wizytą w Budapeszcie

Do stolicy Węgier pojechał zespół w składzie: Mariola Legierska (współautorka rekordu Guinnessa), Lucyna Ligocka- Kohut (pomyślniejsza serwety, koordynator projektu), Mariola Wojtas (wybitna koronczarka tworząca z najcieńszych dostępnych nici), Irena Rejowicz (koronczarka, pracownik GOK-Istebna), Barbara Juroszek (GOK Istebna). Nasza ogromna „Różia” została wyeksponowana na scenie w Młodzieżowym Domu Kultury w Újpeście. Wernisaż odbył się w środę 24 czerwca. Zaszczycił go swoją obecnością dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury Bence Kovács, oraz kurator naszej wystawy Katalin Megyeri. Nie zawiedli nas także członkowie rodzin polsko- węgierskich, uczniowie z półkolonii ze szkoły Karolyi i mieszkańcy dzielnicy Újpešt. Miło było popatrzeć, jak goście podziwiają serwetę, zajądają przywiezione przez nas tradycyjne „kołocze” i „oscypki” z koniakowskiej baciówki. Najbardziej wzruszyła nas pani, która przyniosła sześćdziesięcioletni kołnierzyk i heklowaną serwetę z koronki koniakowskiej. Ponoć przed laty dostała je od koronczarki, którą poznała w Wiśle. Uświadomiło nam to, że rzeczywiście wyroby skromnych koniakowskich góralek spotkać można na całym świecie. Że każda z nich ma swoją historię i jest niezwykłą pamiątką po jej wykonawczyni. Ucieszyło nas także to, że dzieci wykazały naprawdę duże zainteresowanie warsztatami prowadzonymi przez nasze koronczarki. Z zapałem uczyły się jak trzymać szydełko i robić „warkoczek”. Gdybyśmy mogły zostać tam dłużej, kto wie, może Węgrzy pobiliby nasz rekord Guinnessa!

Wyjątkowy był dla nas czwartkowy wieczór, spędzony

w gronie polonii węgierskiej. Podjęto nas prawdziwie po królewsku- widać, że przepisy staropolskiej gościnności obowiązują nawet poza granicami kraju. Byliśmy oczarowani. Nie tylko dlatego, że pan György Priszler, były iluzjonista, pokazał nam kilka „czarodziejskich” sztuczek i zagrał na pianinie polskie melodie. Wysłuchaliśmy historii Pola-

ków, którzy trafili nad Dunaj, by tutaj założyć rodziny i tutaj ułożyć sobie życie. Z dała od kraju a jednak... wciąż noszą Polskę w sercach, czytają polskie książki, uczą polskiego swoje dzieci. To naprawdę godne podziwu! Na pożegnanie zaśpiewaliśmy rodakom kilka pieśni ludowych z tradycyjnego istebniańskiego repertuaru.

Nasza Różia w podróży walizce wróciła do Istebnej a my nie zapomnimy serdecznego przyjęcia, z jakim się spotkaliśmy. Dziękujemy dyrektorowi i pracownikom Młodzieżowego Domu Kultury w Újpeście oraz wszystkim, którzy pomogli w organizacji wystawy. W sposób szczególny składamy podziękowania pani Joannie Priszler i jej mężowi Jerzemu za wsparcie i pokazanie nam magii Budapesztu, który naprawdę w pełni zasługuje na miano „Perły Dunaju”. Pozdrawiamy wszystkich Polaków mieszkających na Węgrzech i zapraszamy do Trójwsi Beskidzkiej- kolebki żywego folkloru. Do zobaczenia!

Barbara Juroszek

Zapraszamy do odwiedzenia strony istebna.eu, polubienia na facebooku strony „koronki koniakowskie”.





Erdélyi kirándulás

2015. július 22-25 között a budapesti Lengyel Templom egyházközségének tagjaiként Csíksomlyóba indultunk kirándulni. Elsőként Nagyváradot, a fontos vallási és kulturális központot, Szent László király városát látogattunk meg, aki püspökséget alapított és itt is temették el. Másnap Székelyudvarhelyen, majd a gyógyvizéről híres Szejkefürdőn jártunk. Ezt követően Csíkszeredán a Makovecz Imre által tervezett templomot tekintettük meg. Zárándoklatunk következő állomása a csíksomlyói Mária-kegyhely volt, melynek fából faragott Szűzanya-szobra a maga nemében a legnagyobb. A lelki töltekezést követően Gyimesbükkre, az 1000 éves magyar határra látogattunk. A harmadik napon a természet szépségeit csodálhattuk meg Parajdon, a szovátai Medve-tónál, a Gyilkos-tónál és a Békás-szorosnál. A negyedik napon rövid marosvásárhelyi megállót követően jutottunk el Kolozsvárra, Mátyás király szülővárosába, ahol rengeteg középkori és újkori történelmi műemlék található. Itt fejeztük be négynapos zárándoklatunkat a gyönyörű és érdekes erdélyi tájakon, amelyek egykor a magyar Szent Korona fennhatósága alá tartoztak. Köszönet mindenkinek, akik hozzájárultak e gyönyörű kirándulás megszervezéséhez!



Wycieczka do Siedmiogrodu

W dniach od 22 do 25 lipca 2015 r. Polacy i Węgrzy, parafianie skupieni wokół Polskiego Kościoła w Budapeszcie, wyruszyli na pielgrzymkę do Csíksomlyó, zorganizowaną przez Radę Parafialną.

Jest to najstarsze węgierskie miejsce pielgrzymkowe, które w tym roku obchodzi jubileusz 500-lecia. Obecnie Csíksomlyó znajduje się w rumuńskim Siedmiogrodzie, historycznej krainie Węgrów, która po węgiersku brzmi Erdély. Jak przystało, pielgrzymka odbyła się pod duchowym przewodnictwem proboszcza Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztofa Grzelaka SChr. Modliliśmy się do Matki Bożej o odnowienie duchowe i błogosławieństwo dla naszej całej parafii. W modlitwach nieśliśmy intencje naszych rodzin oraz całej Polonii Węgierskiej i braci Węgrów. Księdzu Proboszczowi dziękujemy za modlitwy i duchowe towarzyszenie podczas pielgrzymki, a w sercach pozostanie na długo wdzięczność za głębokie przeżycia wiary.

Po przekroczeniu granicy rumuńskiej w Ártánd dotarliśmy do miasta Nagyvárad (Oradea). Jest to jedno z najstarszych miast, ukształtowało się wokół fortecy obronnej w XI wieku. Nazywane jest również miastem św. Władysława, króla Węgier, który założył tutaj biskupstwo, co bardzo podniosło rangę miasta, które stało się ważnym ośrodkiem religijnym i kulturalnym. Chętnie tutaj przebywał i tu został pochowany.

Święty Władysław (węgierskie imię László) był synem króla węgierskiego Béli I i Rychey, córki króla polskiego, Mieszka II. Urodził się w Krakowie. Polonia węgierska obrała go za swojego patrona. W Nagyvárad w pięknej kaplicy katedralnej została odprawiona pierwsza Msza św. na naszym pielgrzymim szlaku.

Drugi dzień rozpoczęliśmy od zwiedzania miasteczka Székelyudvarhely, następnie pojechaliśmy do Szejkefürdő, miejsca słynącego ze źródeł mineralno-szczawiovych, które już w dawnych wiekach były znane w dalekich krajach. Następnie w miasteczku Csíkszereda oglądaliśmy kościół zaprojektowany przez słynnego artystę Imrego Makovecza. Kolejnym etapem był cel naszej pielgrzymki, Csíksomlyó, sanktuarium maryjne, które znajduje się pod opieką zakonu franciszkanów. Już od początku XV wieku ma tutaj miejsce kult maryjny, zaś od roku 1567 r. jest ono miejscem pielgrzymek Węgrów w Święto Zesłania Ducha Świętego. Pielgrzymowanie trwało pomimo reżimu komunistycznego. Wielu pielgrzymów zmierzało tam pieszo, wśród nich była znaczna liczba pielgrzymów prawosławnych.

Sanktuarium powstało w 1515 r. i ma związek z czcią dla wielkiej figury Najświętszej Maryi Panny wyrzeźbionej w drewnie. Posąg ten jest najwyższym posągiem na świecie, ma 227 m. Obecny kościół jest datowany na XIX w. Po przeżyciach duchowych pojechaliśmy na miejsce historyczne Gyimesbükk, gdzie znajduje się 1000-letnia granica węgierska. Mieliśmy też możliwość podziwiać wyroby ludowe, szczególnie słynną ceramikę w Korond.

Trzeci dzień był przeznaczony na podziwianie pięknej przyrody. Pierwsze kroki skierowaliśmy do Parajd. Jest to największa kopalnia soli w Siedmiogrodzie, gdzie odbywają się Msze św. i koncerty. Pojechaliśmy również zobaczyć słynne lecznicze miejsce kąpieliskowe, Szováta-Medvetó, gdzie woda jest mocno zasolona. Po południu podziwialiśmy jezioro Gyilkos-tó i kanion Békás-szoros, do którego dojechaliśmy górską krętą drogą. Kanion zrobił na mnie duże wrażenie, po bokach wysokie na około 200 m pionowe zbocza, a dołem płynie potok, który od czasu do czasu ginie pod masywem górskim. W ogóle góry dominują nad całym krajobrazem Siedmiogrodu. Czwarty dzień jest już dniem powrotu do domu. Po krótkim postoju w Marosvásárhely, gdzie jest dużo miejsc godnych zwiedzania, my zwiedziliśmy tylko wspaniały pałac kultury ze słynną salą lustrzaną, dotarliśmy do Kolozsvár, miasta, gdzie zawsze przeważała ludność węgierska, niezależnie od tego, pod jakim panowaniem znajdowało się; węgierski, turecki czy austriacki. Miasto zawsze było centrum politycznym i administracyjnym. W mieście jest mnóstwo zabytków historycznych zarówno ze średniowiecza, jak i czasów późniejszych. Na placu centralnym stoi główny zabytek, kościół św. Michała, gotycka świątynia z XVI wieku, pełna pięknej ornamentyki. Tutaj ksiądz Krzysztof odprawił Mszę św. na zakończenie naszej pielgrzymki. Przed kościołem znajduje się monumentalny pomnik króla Węgier, Macieja Korvina, ponieważ to miasto jest miejscem jego urodzenia. I tak zakończyliśmy czterodniowy pobyt na pięknej i ciekawej ziemi siedmiogrodzkiej, która niegdyś należała do korony królów węgierskich. Wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania tej pięknej pielgrzymki serdecznie dzięki!

Małgorzata Soboltyński, fot. B. Pál

"Adjatok hön tiszteletet! Megbékélve itt pihennek, kik az élethől értetek a halálba átmentek!"

A közelmúltban Budapesten, a XII. kerületben, a lengyel menekültekkel foglalkozó kiállítás megnyitóján az egyik helybéli lakos, Mattyasovszky-Zsolnay Zsófia szóba hozott egy megíráásra érdemes témát. Mesélt egy bizonyos Piotr Kenig úrral való ismeretségéről, aki történészként dolgozik a Bielsko-Białai Történeti Múzeumban. Kenig úr 2014-ig a Technikai és Textilipari Múzeum nevet viselő „Öreg Gyár” részlegvezetője volt. A történelem a szenvedélye, és nagy tudása van a múltból. Néhány éve az osztrák-magyar hadsereg történetével is foglalkozik, különös tekintettel az I. világháború során Kelet-Galíciában vívott ütközetekre. Így ír a bő 100 évvel ezelőtti történeésekről, amelyek megmutatják, milyen tragikusan kuszák lehetnek a lengyel-magyar sorsok: „1914 késő őszen az osztrák-országi front Krakó alatt húzódott. Decemberben, a limanovói csatát követően áttolódott Gorlice körzetébe, 2015 májusában pedig (egy évvel az osztrák-német hadsereg támadását követően) az oroszokat messze keletre sikerült visszaszorítani. Ezekben a kulcsfontosságú hónapokban Bielsko-Biala tele lett szükségkórházakkal és lábadozókkal, amiket különböző iskolákban, internátusokban, stb. alakítottak ki. Sok sebesült katona hunyt el abban az időben.” Ezeknek a már távoli időkben lezajlott, mégis lényeges eseményeknek Bielsko-Bialában szomorú emlékét közvetítik többek között a Listopadowa utcában az ún. új evangélikus temetőben található sírok. Piotr Kenig és Ewa Janoszek a társszerzői a temető vázlatos történetét bemutató kötetnek, amelyben említést tesznek egy több, mint 80 évvel ezelőtti emelkedett ünnepségről, amikor is 1935. november 24-én „az északi falnál, a fő sétány tengelyében leleplezték egy I. világháborús katonák tiszteletére állított emlékművet”. Az egyházközösség tagjainak adományából emelt



"Zatrzymajcie się w skupieniu! Tu spoczywają w pokoju ci, którzy dla was rozstali się z życiem i połączyli ze śmiercią!"

Podczas niedawnego otwarcia wystawy w XII dzielnicy Budapesztu, poświęconej polskim uchodźcom na Węgrzech, jedna z mieszkank tej dzielnicy - pani Zsófia Máttyasovszky-Zsolnay - podsunęła interesujący temat na artykuł. Opowiedziała o swojej znajomości z panem Piotrem Kenigiem, historykiem pracującym w Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej. Pan Piotr jest kierownikiem „Starej Fabryki” (do roku 2014 noszącej nazwę Muzeum Techniki i Włókiennictwa), pasjonatem historii, propagatorem wiedzy o przeszłości. Od kilku lat zajmuje się także historią armii austro-węgierskiej, w szczególności okresem I wojny światowej i walkami w zachodniej Galicji. Tak opisuje on wydarzenia sprzed 100 lat, które pokazują, jak tragicznie splecione mogą być polsko-węgierskie losy: „Późną jesienią 1914 roku linia frontu austriacko-rosyjskiego przebiegała pod Krakowem. W grudniu po bitwie pod Limanową przesunęła się w rejon Gorlic, a w maju 1915 roku po ofensywie austriacko-niemieckiej odrzucono Rosjan daleko na wschód. W tych kluczowych miesiącach Bielsko-Biala było miastem pełnym szpitali i lazaretów organizowanych w szkołach, internatach itp. Wielu rannych żołnierzy zmarło.” Smutną pamiątką tych odległych w czasie, ale przecież jakże istotnych wydarzeń są m.in. groby na tzw. nowym cmentarzu ewangelickim w Bielsku-Białej przy ul. Listopadowej. Piotr Kenig sporządził dokładny spis nazwisk 31 żołnierzy-Węgrów, którzy zmarli w wyniku obrażeń na froncie lub chorób. Wraz z panią Ewą Janoszek jest również autorem zarysu dziejów tej bielskiej nekropolii, gdzie wspomina m. in. o podniosłej uroczystości sprzed 80 lat, kiedy to 24 listopada 1935 roku „przy północnym murze, na osi głównej alei odsłonięto pomnik upamiętniający żołnierzy I wojny światowej.” W zbiorowej mogile pod pomnikiem wystawionym z datków parafian, spoczywa w sumie 46 żołnierzy armii austro-węgierskiej (oprócz Węgrów także Niemcy, Czesi i Polacy), 13 żołnierzy cesarskiej armii niemieckiej oraz 2 Rosjan. Oddajmy głos historykowi: „Cokół pomnika w formie ołtarza wykonała bielska firma kamieniarska Edmunda Heina, na granitowej tablicy wykuto napis: „Verweilt in Andacht! / Hier ruhen in Frieden / die für euch vom

emlékmű alatti tömegsírban az osztrák-magyar hadsereg összesen 46 katonája nyugszik (a magyarok mellett németek, csehek és lengyelek) a német császári hadsereg 13 katonája, illetve 2 orosz katona. Adjuk át a szót a történésznek: „Az emlékmű talapzatát oltár formájában Edmund Hein bielskoi kőműves cége készítette. A gránittáblára felíratot véstek: <<Verweilt in Andacht! / Hier ruhen in Frieden / die für euch vom Leben / zum Tode geschieden! / 1914-1918” („Adjatok tisztelet! Megbékélve itt pihennek, kik az élethől értetek a halálba mentek!)>>. A fémkereszt a keresztpántba beolvasztott évszámokkal (1914-1918) nyers fenyőfa gerendát mintáz, amelyen fémből készített babérkoszorút helyeztek el. Utóbbit 1915-1920 között Karl Rudolf Schemmel (1862-1922) lakatos készítette bielsko-i műhelyében saját elszánása alapján, megrendelés nélkül a környékbeli evangélikus katonák emlékeztetére. A sors úgy akarta, hogy olyan katonák sírjai fölé kerüljön, akik a szélrózsa különböző tájairól származtak. Tervbe vették, hogy a talapzatot feltüntetik a nevüket is, azonban ez az elképzelés soha nem valósult meg.” Sajnos, ebben a lengyel tömegsírban nyugvó magyar katonák a mai napig sem kaptak még csak egy szerény táblát sem – továbbra is névtelenek maradtak. A történész szomorúan kérdezi: „A temetkezés helyét a fal mentén csupán fű borítja, sehol egy tábla vagy szegély... Esetleg érdemes lenne az evangélikus egyházközösséggel egyetértésben Bielskóban megemlékezni az elhunyt katonákról a nevüket tartalmazó emléktábla elhelyezésével?” Csatlakozunk hozzá, és feltesszük e kérdést a magyaroknak is, akik az elődök emlékeztetének ápolását fontosnak tartják – egyúttal a lengyelországi magyaroknak és a vendégszerető magyar földön élő lengyel testvéreiknek is.

Nyitrai Zoltán, fot. P. Kenig

Leben / zum Tode geschieden! / 1914-1918” (Zatrzymajcie się w skupieniu! Tu spoczywają w pokoju ci, którzy dla was rozstali się z życiem i połączyli ze śmiercią!). Stałowy



krzyż z wtopionymi w ramiona datami 1914 – 1918 imituje surowe sosnowe belki, na których zawieszono wykonany ze stali wieniec laurowy. Całość została wykuta w latach 1915-1920 w warsztacie bielskiego ślusarza Karla Rudolfa Schemmela (1862-1922), z jego własnej inicjatywy, bez zamówienia, jako pomnik ewangelickich żołnierzy-bielszczan. Los chciał, iż ustawiono go nad grobami żołnierzy, pochodzących z odległych stron. Na cokole planowano umieścić tablice z ich nazwiskami, zamysłu tego jednak nigdy nie zrealizowano.” Niestety do dnia dzisiejszego węgierscy żołnierze spoczywający

w polskiej ziemi w zbiorowej mogile nie doczekali się nawet skromnej tablicy – pozostają nadal bezimienni. Historyk ze smutkiem pyta: „Miejsce pochówków wzdłuż muru to po prostu trawnik - żadnych tablic, obramowań... Być może warto w porozumieniu z parafią ewangelicką w Bielsku upamiętnić zmarłych żołnierzy tablicami z nazwiskami?” Dołączamy się do tego pytania i zwracamy się do Węgrów, którym bliska jest pamięć o przodkach, do Węgrów zamieszkających w Polsce, a także do Polaków mieszkających w gościnnej węgierskiej ziemi.

Zoltán Nyitrai, fot. P. Kenig

Szentendrei Nemzetiségi Napok

A kortárs krakkói festészet – Absztrakció és figuralitás címmel nyílt kiállítás Szentendrén, a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft (MANK) galériájában július 25-én délután 4-kor.

A rendezvény a Szentendrei Nemzetiségi Napok nyitóünnepsége volt, az esemény házigazdája Hóvári János, a MANK főigazgatója, beszédet mondott Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Verseghi-Nagy Miklós, Szentendre polgármestere és Joanna Warchol, a Lengyel Képzőművészeti Szövetség krakkói szervezetének elnöke.

Roman Kowalski nagykövet megnyitó beszédében arról beszélt, hogy a szentendrei kiállítás bizonyíték arra, hogy milyen komfortos és perfekt helyzet lengyelnek lenni Magyarországon, és mennyire perfekt módon használják ki a lengyelek azokat a magyarországi lehetőségeket, amelyeket a nemzetiségi önkormányzatok nyújtanak. Hóvári János szerint a múltból tudást, a magyar érdekrendszer úgy kell továbbadni az új nemzedékeknek, hogy a következő 1100 év után is el lehessen mondani, a magyarok és a lengyelek a bajban és a jóban is együtt vannak.

Szentendre színességét a kultúrák, a hagyományok sokfélesége is jelenti, és ehhez a város hét nemzetiségi önkormányzata is hozzájárul. A város kulturális öröksége teremő erő, olyan potenciál, amelyre lehet és kell is építeni. Biztosítani kell a helyi értékek megismerhetőségét, megélhetőségét és továbbörökítését – mondta Verseghi-Nagy Miklós polgármester.

Joanna Warchol beszámolt arról, hogy a kiállított 30 festmény csupán szűk keresztmetszet, izelítő a kortárs krakkói képzőművészetből; a meghívott alkotók a szövetség tagjai, akadémiát végzett művészek, akiket világszerte ismernek, s többen közülük Magyarországon is gyakran megfordulnak. A kiállítás többgenerációs vállalkozás, jelen vannak a fiatalok, a középnemzedék, de képviselteti magát a Krakkói Képzőművészeti Akadémia két volt rektora és professzorok is.

A kiállítás 30 lengyel képzőművész képeiből nyújt izelítőt, akik a Lengyel Képzőművészeti Szövetség krakkói csoportjába tartoznak. A megnyitót követően került sor a különböző nemzetiségi önkormányzatok programjaira, amelyeknek a szentendrei Duna-korzón felállított szabadtéri színpad adott helyet. A görög, horvát, szlovák, román, szerb nemzetiségek mellett a lengyel is képviseltette magát: a standokon króvkát és füstölt sajtot lehetett kapni, számtalan színes prospektus és könyv népszerűsítette Lengyelországot, és válogatni lehetett a Pierogi Büfé friss és helyben készült kínálattából. Sem a fullasztó hőség, sem a hirtelen lezúduló eső nem riasztotta el az érdeklődőket és a vendégeket, akik szép számmal vettek részt a programokon. A lengyel néptáncos csoport előtt pedig Kohán Nikolett kápráztatta el a közönséget csodálatos hangjával.

Ijjas Anna

„Minden kultúrából merítek, amellyel alkalmam nyílik kapcsolatba kerülni” – interjú Ducki Tamással

Inkább lengyel vagy magyar művésznek érzi magát? A mai világban van-e még egyáltalán helye a származástudatnak?

A filmjeimet magyar, lengyel vagy angol cégér alatt jegyzik annak függvényében, hogy honnan érkezek a gyártásukhoz szükséges pénzek. Saját származásomról inkább kulturális értelemben, a neveltetés helyszínével és környezetével összefüggésben tudok beszélni, de ami az öazonosság kérdését illeti, nehezen tudom magamat nemzeti kategóriákkal jellemezni. Hogy hol állították ki az útlevéletem, véleményem szerint nem befolyásolja a hovatartozás érzését. Jómagam vegyes családból származom, úgyhogy meglehetősen nehezemre esik az ilyen módon feltett kérdésekre válaszolnom. Minden kultúrából merítek, amellyel alkalmam nyílik kapcsolatba kerülnöm. Általában nem kérdezik az ezzel kapcsolatos véleményemet, és a lengyel sajtóban lengyelként, a magyar sajtóban magyarként szoktak rólam írni.



Őn a trendekre hatalmas befolyást gyakorló Londonban tanulta az animációs filmkészítést. Miként hatott Önre a ott-tartózkodása?

Az animáció világa – annak ellenére, hogy a világ minden részére elér – nem hatalmas, inkább belterjes jellegű. Az internetnek köszönhetően viszont rendkívül lerövidülnek a távolságok, és gyakran tudnak nagyobb hatást gyakorolni a munkámra Kanadából vagy Japánból, mint a szomszéd városból. Londoni tartózkodásom elsősorban azért hatott rám, hogy az időmet teljes egészében a tanulmányaimra és új projektek készítésére tudtam fordítani. Kiváló tapasztalatszerzésre adtak lehetőséget a különböző országokhoz kötődő szakmai kapcsolataim is. Ezek egyébként mind a mai napig megmaradtak. Még jelenleg is együttműködöm a bristoli, londoni, párizsi és berlini kollégáimmal.

Véleménye szerint kulturálisan miben különbözik a közép-európai művészet a brit szigetektől?

A különbség inkább a kultúrához és az oktatási hagyományokhoz való viszonyulásban mutatkozik meg. Természetesen ezeknek az országoknak teljesen más a művészettörténete és a kultúráról való felfogása, úgyhogy előre lehet sejteni: bizonyos esetekben a brit szigeteken vörös szőnyeges ünnepi fogadtatásban részesülhet az, ami mifelénk legfeljebb csak szarkasztikus mosolyt tud majd kiváltani. Azonban – amint azt már említettem – az animáció területén nagyon kicsiny a világ az internetnek köszönhetően. A mi országainkban ugyanúgy készülnek a nyugati piacra készülő alkotások, így aztán gyakran a lengyel vagy magyar művészek tudnak hatást gyakorolni arra, ami aztán divatossá válik Nagy-Britanniában vagy az Egyesült Államokban.

A történelem során először vált lehetővé, hogy mindenki otthoni nyomtatóval, fotóstúdióval, tervezőirodával rendelkezzen... Milyen kihívások és csapdák leselkedhetnek a fiatal képzőművészekre?

Számomra kihívásnak tűnik a körülmény, hogy mindent, mindenhol és minden pillanatban el lehet érni, ami talán megnehezítheti a saját hangra vagy stílusra való rátalálást. Habár néha úgy gondolom, hogy ez mindenki meglegegettségére szolgálhatna, vagyis elősegíthetné a helyzet játékos felfogását ahelyett, hogy stresszt éljen át a rá nehezedő nyomás, a valamilyen nagyon eredeti alkotással való előhozakodás kényszere miatt (pedig manapság ilyesmivel előhozakodni amúgy is lehetetlennek tűnik).

Idén a zágábi Animafesten és a cseh Anifilm fesztiválon egyaránt díjazták a Paradise Awaits című alkotását. Miként készült ez a műve? Miként formálódtak az egyes jelenetekre vonatkozó elképzelései?

A Paradise Awaits esetében az általam készített projektek közül az addigi legnagyobb csapattal dolgozhattam. A tagok egy részét Jerzy Kucia Fuga csellóra, trombitára és tájképre című filmjének készítésekor ismertem meg, másokat Anca Damian Varázshegy című játékfilmjének román-lengyel koprodukcióban készülő munkálatai során. Természetesen, mivel megkeresés alapján dolgoztunk, kénytelenek voltunk alkalmazkodni a megrendelő bizonyos elvárásaihoz, de ezen kívül – ami a látványt illeti – nagy szabadságot élvezhettünk. Ennek köszönhetően

a készítés folyamata sokkal inkább hasonlított egy kísérleti animációs műhelyben folyó munkára, mint egy Los Angeles-i produkcjo legyártására. Az ötletek a szöveg alapján, illetve a cím és a felhasznált zene szimbolikájával összhangban születtek. Amikor kiválasztottuk a fő motívumokat és grafikákat, elkezdtük őket kibontani, és nekiláttunk kísérletezni, hogy összeálljon az a bizonyos történet.

Egyre jobban elhagyjuk az olvasást, egyre gyakrabban használjuk a vizuális kommunikáció eszközeit. A filmkészítés és az animáció világa is gyorsan változik. Hogyan látja e két művészeti ág jövőjét?

Bizonyosan sokkal érdekesebb az, ami az interaktív, virtuális valóság fejlődése révén a felszínre kerül. Ezek a tartalmak egyre könnyebben elérhetővé válnak az emberek többsége számára. Az animáció és a film beletartoznak ebbe, de a klasszikus mozi és animáció kissé kezd a csodabogarak médiumává átalakulni... (csakúgy, mint a könyvek, amelyekről már szó esett). Arra is érdemes figyelni, hogy az internet – pontosabban fogalmazva az afféle portálok, mint pl. a YouTube – számos új „filmese”

műfajt teremtett. Példaként álljon itt, hogy milyen népszerű lett az utóbbi években mondjuk a hat másodperces filmek tábora. De ez hatalmas témakör, amellyel kapcsolatban okosabb emberek már rengeteg érdekes meglátást megfogalmaztak.

Filmjeinek többségében 2D animációs technikával dolgozik. Milyen eszközöket használ ehhez, és milyen lehetőségeket adnak ezek?

Minden projekthez igyekszem megfelelő, egyedi stílust és technikát találni. A különböző törekvések ellenére a 2D-s animáció világában érzem magam a legotthonosabban. De csupán e két dimenzió is végtelen mennyiségű variációt kínál. A pontos, számítógépes grafikát szeretem vegyíteni kézzel rajzolt elemekkel. Ekkor pontosan meg lehet tervezni a mozdulatsort, de a végső hatás sok tekintetben hasonlítani fog arra, amihez az emberek az analóg technikák alkalmazása során még a XXI. század előtt hozzászóltak.

Az olvasók nevében köszönöm a beszélgetést, és kitartást kívánok a kultúrákkal való ismerkedésében, hogy minél többet meríthessen belőlük!

„Czerpię z kaŹdej kultury, kt3rej mam okazję doświadczać” – wywiad z artystą TAMÁSEM DUCKIM

Czy czuje się Pan polskim czy węgierskim artystą? Czy w dzisiejszym świecie jest jeszcze w ogóle miejsce na silną identyfikację z miejscem swojego pochodzenia?

Moje filmy są klasyfikowane jako węgierskie, polskie czy angielskie w zależności od pochodzenia funduszy na ich produkcję. O swoim pochodzeniu mogę mówić raczej w sensie kultury, otoczenia czy miejsca wychowania itd., ale jeśli chodzi o identyfikację, to ciężko mi się utożsamiać z kategoriami narodowości. Uważam, że to, jaki paszport się posiada, nie przekłada się na poczucie przynależności. Sam pochodzę z mieszanej rodziny, więc niezręcznie mi jest odpowiadać na tak postawione pytanie. Czerpię z każdej kultury, której mam okazję doświadczać. Zazwyczaj jednak nikt mnie nie pyta o zdanie i w prasie polskiej jestem Polakiem, a węgierskiej Węgrem.

Studiował Pan produkcję animacji w Londynie, mieście mającym ogromny wpływ na kreowanie trendów. Jak wpłynął na Pana ten wyjazd?

Animacja, mimo że sięga we wszystkie strony świata, wcale nie ma wielkiej sceny. Dzięki internetowi bardzo skracają się dystanse i często można mieć większy wpływ na swoją pracę z Kanady czy z Japonii niż z sąsiedniego miasta. Wyjazd przede wszystkim miał na mnie wpływ poprzez czas, który mogłem spędzić wyłącznie na nauce i tworzeniu projektów. Wspaniałym doświadczeniem były także kontakty profesjonalne z ludźmi ze wszystkich krajów. One zresztą pozostały aż do dziś. Nawet w tej chwili współpracuję z kolegami z Bristolu, Londynu, Paryża czy Berlina.

Czym różni się Pana zdaniem kultura sztuki w Europie Środkowej od tej na Wyspach Brytyjskich?

Różnica tkwi raczej w stosunku do kultury i sposobach edukacji. Oczywiście kraje te mają zupełnie inną historię sztuki i doświadczenia kultury, więc można się spodziewać, że w pewnych dziedzinach dostaje się czerwony dywan pod nogi na Wyspach, zaś w naszych rejonach tylko sarkastyczny uśmiech. Natomiast, jak już wspomniałem, w samej animacji, dzięki Internetowi, świat jest bardzo mały. W naszych krajach tak samo wykonuje się projekty na rynek zachodni, więc często polscy czy węgierscy artyści mają wpływ na to, co potem jest modne na Wyspach czy w Stanach.

Po raz pierwszy w historii każdy może mieć w domu własną drukarnię, studio fotograficzne, biuro projektowe... Jakie wyzwania i pułapki czyhają na młodych artystów?

Wyzwaniem wydaje mi się być fakt dostępności wszystkiego, wszędzie i w każdej chwili. Przez to ciężiej znaleźć chyba swój własny głos czy styl. Chociaż czasami myślę, że każdy powinien mieć z tego przede wszystkim satysfakcję i zabawę, a nie stres związany z presją, aby stworzyć coś bardzo oryginalnego, co i tak wydaje się być dzisiaj niemożliwe.

W tym roku otrzymał Pan nagrodę w Zagrzebiu na Animafest, został Pan wyróżniony za teledysk „Paradise Awaits” na czeskim festiwalu Anifilm. Jak wyglądała praca nad nim? Jak kształtowały się pomysły na poszczególne elementy filmu?

W „Paradise Awaits” udało mi się pracować z największą, jak na moje autorskie projekty, ekipą. Część osób poznałem przy produkcji filmu Jerzego Kuci („Fuga na wiołoncele, trąbkę i pejzaż”), część przy pracach do koprodukcji rumuńsko-polskiego pełnometrażowego filmu „Czarodziejska Góra” Ancí Damiana. Oczywiście z racji tego, że było to zlecenie musieliśmy się dostosować do pewnych wymagań zamawiającego, ale poza tym, co do wizualnej części mieliśmy dużo swobody. Dzięki temu cały proces wyglądał bardziej jak warsztaty eksperymentalnej animacji niż produkcja teledysku do Los Angeles. Pomysły rodziły się na podstawie tekstu i symboliki używanej w tytule i w muzyce. Gdy mieliśmy wybrane główne motywy i grafiki, rozwijaliśmy je i zaczęliśmy eksperymentować, aby ułożyć pewną narrację.

Przestajemy czytać, coraz częściej komunikujemy się wizualnie. Zmienia się też dynamicznie świat filmu i animacji. Jak widzi Pan przyszłość tych dwóch mediów?

Na pewno o wiele ciekawsze jest to, co wynika z rozwoju interaktywnej, wirtualnej rzeczywistości. To jak te dziedziny stają się coraz łatwiej osiągalne i dostępne dla większości ludzi. Animacja i film są tego częścią, ale klasyczne kino i animacja stają się trochę medium „geeków”... (tak jak wspomniana książka) Warto też zauważyć jak Internet, czy precyzyjniej takie portale jak YouTube, wprowadziły mnóstwo nowych gatunków „filmowych”. Przykładem niech będzie to, jak popularny jest format sześciosekundowych filmów w ostatnich latach. Ale to jest ogromny temat, na który już mądrzejsi ludzie napisali mnóstwo ciekawych teorii :)

Pana filmy w większości operują na animacji 2D. Z jakich narzędzi Pan korzysta i jakie dają one możliwości?

Do każdego projektu staram się znaleźć odpowiedni, indywidualny styl i technikę. Mimo różnych starań najlepiej czuję się w animacji 2D. Ale te dwa wymiary też mają nieskończoną ilość wariacji. Lubię przede wszystkim mieszać dokładne, komputerowe grafiki z ręcznie rysowanymi elementami. Można wtedy precyzyjnie zaprojektować ruch, ale ostateczny efekt będzie miał w sobie sporo tego przypadku, do którego ludzie przyzwyczaili się w technikach analogowych przed XXI wiekiem.

Dziękuję za rozmowę, życzymy wytrwałości w poznawaniu kultur, z których może Pan czerpać.

rozmawiała Aleksandra Janiec, fot. K. Zolich

Wywiad z ANNA LANG, nową dyrektorką Szkoły Polskiej na Węgrzech

Od 1 sierpnia pełni Pani funkcję dyrektorki Szkoły Polskiej na Węgrzech. Czy mogłaby Pani w kilku zdaniach scharakteryzować miejsce Szkoły w systemie węgierskim i jej miejsce w życiu Polonii na Węgrzech?

Szkoła Polska na Węgrzech jest szkołą narodowościową finansowaną przez państwo węgierskie w ramach ustawy o mniejszościach narodowych. Pod względem przepisów dotyczących funkcjonowania jednostek oświatowych podlega całkowicie węgierskiemu ministerstwu oświaty, a pod względem prawnym - Ogólnokrajowemu Samorządowi Polskiemu. Szkoła nasza, nie tylko w Budapeszcie, ale również w całym kraju, stwarza młodzieży polonijnej możliwość do nauki języka i kultury polskiej, integrując tym samym Polonię rozrzuconą na terenie Węgier.

Przejmując stanowisko dyrektorki Szkoły po jej założycielce i wieloletniej dyrektorki, pani Ewie Rónay. Czy obawia się Pani tej wielkiej odpowiedzialności, czy raczej traktuje Pani swoją misję jako wyzwanie?

Z szacunkiem cenię dotychczasową działalność pani Ewy, jestem pełna uznania dla jej osiągnięć, dlatego zamierzam kontynuować jej pracę wzbogacając ją własnymi pomysłami. Mam świadomość spoczywającej na mnie odpowiedzialności, lecz moje stanowisko traktuję przede wszystkim jako wielkie wyzwanie.

Jakie są Pani priorytety jako dyrektorka Szkoły Polskiej?

Naturalnie najistotniejszą sprawą jest utrzymanie wysokiego poziomu nauczania. W związku z tym wszystkie działania temu służące mają pierwszeństwo. Poza tym wyjątkowość naszej szkoły sprawia, że jest ona nie tylko placówką oświatową, ale stanowi polską wyspę na mapie Węgier. Dlatego kolejnym priorytetem jest pielęgnowanie polskości i umacnianie wspólnoty polonijnej - dzieci, młodzieży i ich rodzin.

Dlaczego według Pani rodzice dzieci polonijnych powinni posyłać swoje pociechy do Szkoły Polskiej?

Powodów jest kilka. Po pierwsze myślę, że słowa naszego hymnu tłumaczą to najlepiej, że „Jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy” - dopóki przekazujemy naszym dzieciom wiedzę o kraju, uczymy ich naszej mowy ojczystej, wpajamy im tradycję, zaszczepiamy w nich miłość i szacunek do Polski, dopóty Polska nie zginie. I to właśnie robi nasza szkoła w sposób szczególny. Po drugie nasza oferta edukacyjna jest dostosowana do rzeczywistych potrzeb Polonii - uczymy języka polskiego zarówno jako ojczystego, jak i obcego. Uczniowie zdobywają u nas wiedzę o Polsce: jej historii, geografii, kulturze, tradycjach, obyczajach. Niedługo oddamy do rąk uczniów podręczniki przygotowane specjalnie do potrzeb Polonii. Po trzecie wysiłek uczniów jest honorowany przez węgierskie Ministerstwo Oświaty, czyli oceny końcowe uzyskane przez dzieci w naszej szkole - na prośbę ich rodziców - są wpisywane do świadectw węgierskich. W przypadku starszej młodzieży punkty otrzymane za zdanie egzaminu z języka polskiego są doliczane do punktów maturalnych zwiększając szanse przyjęcia na studia wyższe. Uczniowie uczęszczający do naszej szkoły są przygotowani do egzaminu państwowego oraz do matury z języka polskiego

i mogą je zdawać w naszej placówce (szkoła posiada stosowne uprawnienia).

Ponadto szkoła stwarza możliwość edukacji w dni dogodne dla dzieci i rodziców, np. w soboty, co jest istotne w przypadku uczniów klas młodszych. Szkoła organizuje kulturoznawcze wyjazdy do Polski, latem oferuje tam kolonie i obozy dla naszych uczniów.

Jakie są Pani plany jako dyrektorka na najbliższy rok szkolny?

Mówiąc w wielkim skrócie pragnę wdrożyć program kreatywności, wzbogacić ofertę edukacyjną o zajęcia umożliwiające uczniom przeżywanie polskości, rozszerzyć współpracę z rodzicami i dziadkami, podjąć kroki w celu integracji wszystkich uczniów naszej szkoły oraz dotrzeć z ofertą szkolną do jak najszerszego grona polonijnego.

Ma Pani także duże doświadczenie pedagogiczne. Co dla Pani jest najważniejsze w pracy nauczyciela i co daje Pani największą satysfakcję?

Dla mnie w pracy nauczyciela najważniejsze jest unikanie rutyny, zastępowanie jej ciekawymi metodami pracy i elastycznością, ponieważ każda klasa jest inna - jedyna w swoim rodzaju, niepowtarzalna. Największą satysfakcję daje mi zadowolenie rodziców oraz uczniów, który z radością i ciekawością przychodzi na zajęcia.

Czy mogłaby Pani powiedzieć nam kilka słów o sobie? Jak zaczęła się Pani węgierska przygoda?

Na Węgry przywiodła mnie miłość - mój mąż Węgier z krwi i kości. Uczenie się nowego kraju nie należało w moim przypadku do łatwego zadania, ale pokonałam wszystkie przeszkody. Najtrudniej przyszło mi nauczyć się języka węgierskiego, dlatego jestem pełna zrozumienia dla trudności naszych uczniów. Z wykształcenia jestem magistrem biologii z ukierunkowaniem na specjalność nauczycielską. Po przyjeździe na Węgry podjęłam

pracę w szkole polskiej działającej przy Ambasadzie RP. Uczyłam języka polskiego w klasach początkowych. Przez 3 lata jeździłam do Krakowa na kursy metodyczne, by podnieść swoje kwalifikacje jako nauczyciela j. polskiego. Jako instruktor ZHP założyłam i prowadziłam przez wiele lat drużynę zuchową. Podjęłam także pracę w szkołach niedzielnych. Pracowałam w grupie przedszkolnej od samego początku jej założenia. Potem nastąpił w moim życiu okres integracji z Węgrami - doskonalenie języka, poznawanie ich życia „od podszewki”, uczenie się ich obyczajów poprzez wspólną z nimi pracę. Kiedy ponownie otworzyła się przede mną możliwość pracy w szkole ukończyłam dwuletnie studia podyplomowe na Uniwersytecie Śląskim o kierunku „Nauczanie kultury polskiej i języka polskiego jako obcego”. Był to niezbędny warunek do podjęcia pracy w Szkole Polskiej na Węgrzech.

Dziś mogę powiedzieć, że Węgry to moja druga Ojczyzna. Nauczyłam się jej tak, jak nasi uczniowie uczą się Polski. Mam nadzieję, że z tym zrozumieniem łatwiej mi będzie wspierać naszą młodzież w ich drodze do polskości.

Dziękujemy za rozmowę i życzymy wielu sukcesów.

(red.)



Interjú Anna Langgal, a magyarországi Lengyel Iskola új igazgatójával

Augusztus 1-től tölti be a magyarországi Lengyel Iskola igazgatói tisztét. Körvonalazná néhány mondatban az iskola helyét a magyar iskolarendszerben és a magyarországi polónia életében?

A magyarországi Lengyel Iskola a nemzetiségi kisebbségekre vonatkozó törvény alapján a magyar állam által finanszírozott nemzetiségi iskola. Az oktatási intézmények működtetésére vonatkozó előírások tekintetében teljesen a köznevelésért felelős minisztérium fennhatósága alá, jogi értelemben pedig az Országos Lengyel Önkormányzathoz tartozik. Iskolánk – nemcsak Budapesten, hanem az egész ország területén is – polóniai közegben biztosít lehetőséget a lengyel nyelv és kultúra tanulására és elsajátítására, egyesítve ezáltal a Magyarország területén szétszórott polóniát.

Az iskolát alapító és sok éven át igazgató Rónay Ewat követi a sorban. Érez-e felelmet a nagy felelősség miatt, vagy inkább kihívásnak tekinti a küldetését?

Tisztelettel tekintek Ewa eddigi tevékenységére, és nagyra értékelem azt. Teljes elismeréssel adózom az általa elért eredményeknek, és ezért folytatni szeretném a munkáját, saját elképzeléseimmel is gazdagítva azt. Tudatában vagyok a rajtam nyugvó felelősség súlyának, habár a tisztségemet mindenekelőtt nagy kihívásnak tekintem.

A Lengyel Iskola igazgatójaként milyen fontossági sorrendet állított fel önmagának?

Természetesen a legfontosabb az oktatás magas színvonalának a megőrzése, tehát az ennek érdekében végzett tevékenységek elsőbbséget élveznek nálam. Ezenkívül az iskolánk – különleges helyzetéből adódóan – nemcsak oktatási intézménynek minősül, hanem egyúttal lengyel szigetet is képez Magyarország térképén. Ezért a fontossági sorrendben a lengyeliségünk ápolása és a lengyel összetartozás erősítése szerepel a következő helyen – a gyerekek, fiatalok és családjaik vonatkozásában.

Mire alapozva gondolja, hogy a polóniához tartozó gyermekek szüleinek lengyel iskolába kellene adniuk a gyerekeiket?

Több indokot is lehet említeni. Először is úgy gondolom, a himnuszunk szavai fejezik ki a legjobban, hogy „Még nem veszett oda Lengyelország, amíg mi élünk”. Míg a gyerekeinknek átadjuk az anyaországra vonatkozó tudásunkat, tanítjuk őket az anyanyelvre, rászoktatjuk őket a hagyományokra, szeretetet és tiszteletet ébresztünk bennük iránta, addig Lengyelország valóban nem vesz el. A mi iskolánk pedig kifejezetten ezzel foglalkozik. Másrészt az iskolánk oktatási kínálata a polónia valós igényeihez igazodik – a lengyel nyelvet egyszerre oktatjuk anyanyelvként és idegen nyelv gyanánt. A tanulóink ismereteket szereznek Lengyelországról, tanulnak a történelméről, földrajzáról, kultúrájáról, hagyományairól, szokásairól. Rövidesen kezükbe adjuk a kifejezetten a polónia céljaira készült kézikönyveket. Harmadsorban a tanulóink eredményeit a közoktatásért felelős magyar minisztérium hivatalosan is elfogadja, vagyis az iskolánkban megszerzett értékeléseket – a szülők kérésére – bevezetik a magyar bizonyítványokba is. A felsőbb évfolyamos fiatalok esetében a lengyel nyelvvizsga megszerzésével nyert pontok beszámítanak az érettségi során összegyűjthető pontokba, növelve

ezáltal a felsőbb fokú tanulmányi intézményekbe való bekerülés esélyét. Az iskolánkat látogató fiatalokat tehát lengyel nyelvű állami nyelvvizsgára vagy érettségire készítjük fel, amit nálunk is lehetnek (az iskola rendelkezik az erre vonatkozó jogosítványokkal). Ezeken túlmenően az iskola a szülőknek és a gyerekeknek egyaránt alkalmas időpontokban (pl. szombati napokon) is kínál oktatási lehetőséget, ami alapvető jelentőségű a fiatalabb korosztályok esetében. Az iskola kultúraismereti kirándulásokat szokott Lengyelországba szervezni, nyáron pedig üdüléseket és táborozásokat kínál a tanulóinak.

Az iskola igazgatójaként milyen tervekkel rendelkezik az elkövetkező tanévre vonatkozóan?

Tömören felsorolva: kreativitási programot szeretnék indítani; gazdagítani kívánom az oktatási kínálatunkat olyan foglalkozásokkal, amelyek lehetővé teszik a tanulóink lengyeliségének átélését; törekedni fogok a szülőkkel és a nagyszülőkkel való együttműködés kiszélesítésére; szeretnék lépéseket tenni az iskolánk összes tanulójának integrálása céljából; végül a polónia legszélesebb köreit is el kívánom érni iskolánk oktatási kínálatával.

Igen nagy pedagógiai tapasztalattal rendelkezik. Tanárként mit tart a legfontosabbnak a munkájában, és minek kapcsán szokta átélni a legnagyobb megelégedettséget?

Tanári tevékenységemben számomra a rutinszerű oktatás elkerülése a legfontosabb, illetve annak érdekes munkamódszerekkel való helyettesítése és a rugalmasság, hiszen minden osztály egy kicsit más, egyedi, megismételhetetlen a maga nemében.

Tudna magáról mondani néhány szót? Miként kezdődött magyarországi "kalandja"?

Magyarországra a szerelem hozott. A férjem ízig-vérig magyar. Az új ország jelentette tanulnivalókat elsajátítani nem jelentett egyszerű feladatot számomra, de legyőztem minden akadályt. A legnehezebben a magyar nyelv tanulása ment, ezért teljességgel megérttem a tanulóink kínlódását. A képzettségemet tekintve biológia szakon végeztem pedagógusi szakképesítéssel. A Magyarországra való érkezésemet követően a LK Nagykövetsége mellett működő lengyel iskolában kezdtem dolgozni. Lengyel nyelvet tanítottam az alsóbb osztályokban. 3 éven át utazgattam Krakkóba szakmai képzésekre, hogy megszerezsem a képesítést a lengyel nyelv oktatására. A Lengyel Cserkészszövetséghez tartozó kiscserkész őrösöt alapítottam, amelyet több éven át vezettem. Vasárnapi iskolákban is tanítani kezdtem. Megalakításától kezdve dolgoztam az óvodai csoportban. Utána elkövetkezett az életemben a magyarokkal való együttműködés időszaka a közösen végzett munka révén – a nyelvtudás tökéletesítése, az életük megismerése belülről, a szokásaik megismerése. Amikor újból megnyílt előttem az iskolai tanítás lehetősége, 2 éves posztgraduális képzést végeztem el a Sziléziai Egyetemen, és képesítést szereztem a lengyel kultúra és a lengyel nyelv idegen nyelvi oktatójaként. Ez nélkülözhetetlen előfeltétele volt a Magyarországi Lengyel Nyelvoktató Iskolában való munka felvételének.

Jelenleg már elmondhatom, hogy Magyarország a második hazám lett. Jól megtanultam az erre vonatkozó leckét, ahogyan a tanulóink Lengyelországgal kapcsolatban szokták ezt tenni. Remélem, hogy e megértő tapasztalat révén könnyebben támogathatom a fiataljainkat a lengyeliségük megszerzéséhez vezető úton.

Köszönöm a beszélgetést, és sok sikert kívánok az iskola vezetéséhez és a tanuló oktatásához.

(szerk.)



W dniu 10 września o godz. 17.00 w sali wystawienniczej Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie (Bp. X dz. Állomás 10) rozpocznie się wernisaż prac malarskich Zoltána Danki. Serdecznie zapraszamy!!!

CO BYŁO, CO BĘDZIE

CO BYŁO?

- Do połowy lipca w Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie czynna była wystawa twórczości Agostona Pusztai.
- Również przez cały lipiec w Domu Polskim w Budapeszcie odbyła się wystawa malarstwa Veroniki M. Simon pt. „Moje pejzaże”.
- W dniach 22-25 lipca wierni z naszej parafii – Polacy i Węgrzy – odbyli pielgrzymkę do Siedmiogrodu do najstarszego węgierskiego sanktuarium Maryjnego do Csíksomlyó.
- W dniu 26 lipca w Kościele Polskim w Budapeszcie odbyło się poświęcenie pojazdów. Zwyczaj ten wiąże się ze św. Krzysztofem – patronem kierowców i podróżujących.
- W dniu 26 lipca na ruinach DERENKU najstarszej polskiej wsi na Węgrzech odbył się doroczny polsko-węgierski odpust.
- W dniach 25-26 lipca w Szentendre przy współudziale miejscowego SNP odbywały się Dni Narodowości.

CO BĘDZIE?

- 1 września na cmentarzu Farkasrét w Budapeszcie w rocznicę wybuchu w Polsce II wojny światowej, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema organizuje uroczystość wspomnienia przy grobach wybitnych przyjaciół Polski i Polaków: Józsefa Antalla seniora i plk. Zoltána Balo.
- W dniu 1 września Polonia egerska złoży wieniec i kwiaty na grobach Polaków zmarłych podczas II wojny światowej w obozie uchodźców w Egerze.
- W dniu 5 września (sobota) w godz. 10.00 – 13.00 odbędzie się pierwsze po letniej przerwie zajęcia w bemowskim przedszkolu.
- W dniu 5 września o godz. 17.00 PSK im. J. Bema organizuje koncert fortepianowy Joanny Jutrzenki Trzebiatowskiej w ramach Międzynarodowego Festiwalu Związki pomiędzy kulturą Południa a Północą – Schubert – Chopin – Grieg – Wzajemne inspiracje i rezonans w malarstwie i literaturze.
- W dniu 6 września o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie sprawowana będzie msza święta z udziałem dzieci.
- W dniu 8 września w święto Narodzenia Najświętszej Marii Panny w budapeszkiej parafii św. Stefana odbędzie się msza święta o godz. 18.00.
- W dniu 9 września w peszteńskim Muzeum Literatury im. S. Petőfi odbędzie się spotkanie poetyckie poświęcone Gracji Kerényi w wykonaniu Tünde Trojan.
- W dniu 10 września o godz. 17.00 w sali wystawienniczej Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie (Bp. X dz. Allomás 10) rozpocznie się wernisaż wystawy prac malarskich Zoltána Danki.
- W dniu 12 września delegacja PSK im. J. Bema na Węgrzech wyjedzie do Vámos-mikola, gdzie o godz. 11.00 rozpocznie się uroczystości upamiętniające polskie uchodźstwo na Węgry w czasie II wojny światowej.
- W dniu 14 września w święto Podwyższenia Krzyża Świętego w Kościele Polskim w Budapeszcie o godz. 17.00 odbędzie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.
- W dniu 19 września w Zalaszentgrót w ramach obchodów święta miasta w miejscowym domu kultury otwarta zostanie wystawa pt. „Polscy uchodźcy

na Węgrzech w czasie II wojny światowej” pochodząca ze zbiorów Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii.

- W dniach od 19 do 27 września Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha wspólnie z Polską Parafią Personalną organizują 21. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, których mottem przewodnim będą słowa: „Człowieka nie można zrozumieć bez Chrystusa”. W programie przewidziano m.in.: 19 września (17.00 – 20.00) polsko-węgierski program modlitewno-poetycki w Kościele Polskim, 20 września o godz. 10.30 w Kościele Polskim odbędzie się uroczysta intonacja relikwii krwi św. Józefa Pawła II pod przewodnictwem kardynała Prymasa Węgier dr. Pétera Erdő. Msza dziękczynna za świętość Józefa Pawła II z udziałem chóru św. Kingi. O godz. 12.00 w Domu Polskim odbędzie się otwarcie wystawy prof. Karola Badyńa n.t. „Projekt i realizacja wnętrza sakralnych”. 23 września jest dniem skupienia w Kościele Polskim dla polskich księży i sióstr zakonnych pracujących na Węgrzech. Na 24 września zaplanowano projekcję filmu o św. Janie Pawle II. 27 września o godz. 10.30 w Kościele Polskim sprawowana będzie uroczysta msza święta na zakończenie DPKCH i koncert artystów Przemyskiego Towarzystwa Muzycznego, a o godz. 12.00 w Domu Polskim odbędzie się wykład prof. Bogdana Chazana n.t. „Czy są potrzebni lekarze sumienia”.

- W dniu 20 września podczas mszy świętej z uroczystym wprowadzeniem relikwii św. Józefa Pawła II do Kościoła Polskiego w Budapeszcie (godz. 10.30) odbędzie się obchody 25-lecia pracy księży Chrystusowców w Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech oraz 15-lecia pracy w naszej parafii Siostr Misjonarek Chrystusa Króla.

- W dniu 20 września Polonia w Szentendre organizuje mszę świętą o godz. 16.00 w kaplicy oo. dominikanów (Szentendre Mathiasz u.2 – wejście od ulicy Csabagyöngye). Po mszy spotkanie w ogrodzie u oo. dominikanów.

- W dniu 25 września o godz. 16.00 w Segedynie w Instytucie Boljai tamtejszy SNP w ramach programów „Naukowej Nocy” organizuje wspólnie z tym Instytutem program poświęcony tajemnikom ENIGMY (Matematykusok, akik megváltoztatták a II. világháború kimenetét – az ENIGMA lengyel megfejtői). O rozwikłaniu kodu i uwarunkowaniach historycznych mówili będą doc. dr. Gábor Nagy (kryptolog) i polski historyk z Muzeum Techniki w Warszawie Andrzej Bielecki.

- W dniu 26 września o godz. 10.00 w Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie (Bp. X dz. Allomás 10) z udziałem tłumaczy literatury polskiej na język węgierski odbędzie się konferencja nt. „Polska literatura na Węgrzech”. Również wówczas odbędzie się rozstrzygnięcie konkursu na przykład literacki ogłoszonego przez Stołeczny Samorząd Polski oraz uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom.

- W dniu 29 września w Újpestcie (Budapeszt IV dzielnica) przy współudziale tamtejszego Samorządu Narodowości Polskiej na pl. św. Stefana w godz. 10.00 – 17.00 odbędzie się Festiwal Narodowościowy.

MI VOLT?

- József középég tartott nyitva a Magyarországi Lengyel Múzeumban a Pusztai Agoston munkásságát bemutató kiállítás.
- Egész júliusban lehetett látogatni a Lengyel Házban M. Simon Veronika festőművészé. Az én tájképeim című kiállítását.
- Július 22-25 között plébániánk hívei – lengyelek és magyarok – erdélyi zarándoklaton vettek részt, melynek során ellátogattak a legregebbi magyar Mária-kegyhelyre Csíksomlyón.
- Július 26-án, a budapesti Lengyel

Templomban gépjármű szentelés zajlott. Ez a szokás Szent Kristóf – a vezetők és úton levők védőszentje – napjához kötődik.

- Július 26-án „Magyarország leg-idősebb lengyel településén, a derénki romfaluban” zajlott az éves lengyel-magyar búcsú.

- Július 25-26-án a helyi LNÖ részvételével nemzetiségi napok zajlottak Szentendrén.

MI LESZ?

- Szeptember 1-jén, a háború kitörésének évfordulóján a magyarországi Bem J. LKE emlékünnepeket tart a budapesti farkasrét-i temetőben a lengyel és Lengyelország II. világháborús korszakbeli kiváló barátainak, id. dr. Antall Józsefnek és Baló Zoltán ezredesnek a sírjainál.

- Szeptember 1-jén az egri polónia koszorúzást tart a II. világháború idején az egri menekülttáborban elhunyt lengyel menekültek emlékére.

- Szeptember 5-én (szombaton) 10-től 13 óráig tart a nyári szünet utáni első óvodai foglalkozás a Bem Egyesület mellett működő óvodában.

- Szeptember 5-én 17 órai kezdettel a Bem J. LKE szervezésében zongorkoncertet ad Joanna Jutrzenka Trzebiatowska az Észak-Dél Nemzetközi Kulturális Kapcsolatok Fesztiválja keretében – Schubert – Chopin – Grieg – inspirációk és kölcsönhatások a festészetben és irodalomban

- Szeptember 6-án 10.30-as kezdettel gyermekmise lesz a budapesti Lengyel Templomban.

- Szeptember 8-án, Szűz Mária születésnapján 18 órakor szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban.

- Szeptember 9-én, a pesti Petőfi S. Irodalmi Múzeumban Kerényi Gráciára emlékező irodalmi estet tartanak Trojan Tünde előadásában.

- Szeptember 10-én 17 órakor kezdődik a Magyarországi Lengyel Múzeumban (Bp. X. ker. Allomás utca 10.) Danka Zoltán festőművész kiállításának megnyitja.

- Szeptember 12-én a magyarországi Bem J. LKE küldöttsége Vámosmikolára utazik, ahol 11 órakor emlékünnepeket kezdődik a II. világháborús lengyel menekültek magyarországi befogadása kapcsán.

- Szeptember 14-én, a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén a Lengyel Templomban 17 órai kezdettel szentmisével egybekötött fatimei ájtatosság lesz.

- Szeptember 19-én Zalaszentgróton, a városi ünnepségek egybekötve a helyi művelődési házban kiállítás nyílik Lengyel menekültek Magyarországon a II. világháború idején címmel, melynek anyagai a Magyarországi Lengyel Múzeuma és Archivuma gyűjteményéből származnak.

- Szeptember 19-27 között a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Lengyel Perszonális Plébánia szervezésében fognak zajlani a XXI. Lengyel Katolikus Keresztény Kultúra Napjai, melynek a mottója: „Az embert nem lehet megérteni Krisztus nélkül”. A tervezett programok között szerepel többek között: szept. 19. (17.00-20.00) lengyel-magyar imádságos irodalmi est a Lengyel Templomban; szept. 20. (10.30) a Lengyel Templom ünnepélyesen fogadja II. János Pál pápa ver-ekekljéjét Magyarország prímása, Erdő Péter bíboros úr vezetésével. A II. János Pál pápa szentté avatásáért hálát adó szentmisén a Szent Kinga kórus is részt fog venni. 12 órakor a Lengyel Házban megnyílik prof. Karol Badya kiállítása Szakrális épületek belső terének tervezése és kialakítása címmel. A Lengyel Templomban

szeptember 23-án az elmélyedés napja a Magyarországon dolgozó lengyel papok és nővérek számára. Szeptember 24-én II. János Pál pápáról szóló filmet fognak vetíteni. Szeptember 27-én 10.30-kor a Lengyel Templomban ünnepi szentmisét mutatnak be az LKKKN lezárásaként, illetve koncertet adnak a Przemyski Zenei Társaság előadóművészei. 12 órakor prof. Bogdan Chazan Kellenek-e a lelkiismeret orvosai? címmel tart előadást a Lengyel Házban.

- Szeptember 20-án a 10.30-kor kezdődő mise idején (melynek során a budapesti Lengyel Templomban ünnepélyesen elhelyezik Szt. II. János Pál pápa ereklyéjét) egyúttal évfordulós ünnepség lesz annak kapcsán, hogy a Krisztus Társaság papjai 25 éve kezdtek meg szolgálatukat a Lengyel Személyi Plébánián, illetve a Krisztus Király Misszió nővérei 15 éve dolgoznak a plébánián.

- Szeptember 20-án a szentendrei polónia szervezésében 16 órakor szentmise lesz domonkos kápolnában (Szentendre, Mathiasz u. 2. – bejárat a Csabagyöngye utca felől). A misét követően találkozó lesz a domonkos rendház kertjében.

- Szeptember 25-én 16 órai kezdettel a szegedi Bolvai Intézetben az ottani LNÖ a Tudományok éjszakája program keretében az intézettel közösen rendezvénnyel szervez Matematikusok, akik megváltoztatták a II. világháború kimenetét – az ENIGMA lengyel megfejtői címmel. A kód megfejtéséről és a történelmi körülményekről dr. Nagy Gábor kriptográfus és a Varsói Technikai Múzeum történésze, Andrzej Bielicki fog beszélni.

- Szeptember 26-án 10 órakor a Magyarországi Lengyel Múzeumban (Bp. X. ker. Allomás u. 10.) a lengyel irodalom magyarországi műfordítóinak részvételével konferencia kezdődik a lengyel irodalom Magyarországon címmel. Szintén ekkor lesz a Fővárosi Lengyel Önkormányzat által kiírt műfordítói verseny eredményhirdetése, illetve a nyeremények átadása a győzteseknek.

- Szeptember 29-én, Újpesten (Budapest IV. kerületében) a helyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat részvételével nemzetiségi fesztivált tartanak az István téren 10 és 17 óra között.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

Rysuj z nami

Jeżeli chcesz zapoznać się z nowymi technikami, rozwijać umiejętności rysunkowe, przyjdź do nas! Czekamy na zainteresowanych - zgłoszenia tel. 06 30 321 59 04 - Nagyné T. Renata - Samorząd Polski w Józsefváros. Miejsce: Biuro Samorządu Narodowościowych, Budapest VIII dzielnica, Vajdahunyad utca 1/b. Dojazd tramwajem 4-6 do placu Harmincsettesek. Umiejętności plastyczne nie są konieczne, celem spotkania jest swobodna twórczość. Wiek uczestników (dzieci i młodzież) jest nieograniczony. Zajęcia są bezpłatne, a prowadzi je Karolina Nagy - artysta rzeźbiarz.

(inf. SNP VIII dz.)

Rajzoldj velünk

Ha szeretnéd új technikákkal megismerkedni és fejleszteni a rajztudásod, minden korosztályból várjuk az érdeklődőket! Jelentkezés itt: 06 30 321 59 04 - Nagyné T. Renátánál, a Józsefvárosi Lengyel Önkormányzatnál. Helyszín: Nemzetiségi Önkormányzatok Irodája, Budapest VIII ker. Vajdahunyad utca 1/b. Megközelítés: 4-6 villamossal a Harmincsettesek tereig. A rajztudás nem feltétel, a hangulát a létrehozás öröme, a szabad eszközhasználaton van. A foglalkozás díjtalan. Vezető: Nagy Karolina szobrászművész.

(inf. VIII ker. LNÖ)

Kolonie w Polsce

Fundacja AVE organizuje nam, uczniom polskim na Węgrzech, kolonie już od kilku lat. Gdy słyszymy, że Fundacja zaprasza nas na wakacje do Polski, szybko się zgłaszamy. Ale w czym tkwi czar tych wyjazdów? Bartek Włodkowski, prezes fundacji, to hiperaktywny, interesujący mężczyzna w okularach z grubymi szklami i o wielkim uśmiechu. Bartek (choć chwilami ciężko z nim bywa, bo czasami ma więcej energii, niż my), organizuje zawsze ciekawe programy. Ja już czwarty raz



brałam udział w koloniach Fundacji i zawsze mieliśmy inne programy. Choć, jako mała dziewczynka już widziałam Warszawę, dzięki Bartkowi zobaczyłam nowe i ciekawe strony miasta podczas pierwszego

pobytu w 2011 roku. Za drugim razem czekała nas praca - chodziliśmy ulicami robiąc ciekawe wywiady. Były spotkania z różnymi fundacjami w Warszawie, a w międzyczasie pływaliśmy kajakami po rzekach oczyszczając je.

W zeszłym roku upamiętnialiśmy 50. rocznicę Powstania Warszawskiego, bawiąc się w podchody z wolontariuszami fundacji. Ostatniego dnia odbył się wielki spływ po Wiśle z plakatami "Pamiętamy". W tym roku programy były poświęcone 100. rocznicy urodzin Jana Twardowskiego, wielkiego poety i księdza katolickiego. Razem z młodzieżą z Białorusi rozdzieliliśmy się na trzy grupy - był warsztat literacki z panem Rafałem, gdzie uczestnicy pisali wiersze, fotograficzny z panem Filipem, uczestnicy tej grupy robili zdjęcia dotyczące sławnych recytacji wierszy księdza Twardowskiego, a trzeci do warsztat teatralny z panią Ewą, która przygotowała nam scenariusz oparty na wierszach i cytatach z książki Aldony Kraus - dobrej znajomej i przyjaciółki księdza. To właśnie dla niej, w jej ogrodzie mieliśmy nasz występ teatralny, kiedy przy zdaniu: "Ksiądz miał przecież kapuściane okulary!" - śmiejąc się prawie spadła z krzesła.

My, Węgrzy, przez kilka dni zwiedzaliśmy Warszawę - raz nawet „Ogórkiem”, czyli starym autobusem, który kiedyś jeździł po mieście. Pan Bartek opowiadał nam historyjki mniej znane, ale bajeczne i ciekawe, w "przedstawieniu" uczestników. Weronika nawet dostała rogi diabła, gdy zaczarowała głównego bohatera! Odwiedziliśmy Wilanów, Łazienki, Muzeum Chopina i Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, gdzie odbyły się warsztaty o sportowcach żydowskich i o rasizmie.

"Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą..." - najślawniejsze

słowa ks. Jana Twardowskiego, które nigdy nie tracą aktualności. Słynny kominek z rysunkami, portret ukochanej Matki, oraz biedronki wszędzie, gdzie tylko człowiek spojrzy.

Wieczorami po zwiedzaniu braliśmy udział w warsztatach języka polskiego. Jeden z nich był bardzo zabawny i ciekawy - w małych grupach chodziliśmy po hotelu, pytając gości, czy zdarzyło im się coś strasznego. Od jadalni do trzeciego piętra przeszliśmy hotel; na przemian pukaliśmy, pytaliśmy się ludzi, ale niestety - kto otworzył nam drzwi - powiedział, że nie pamięta, aby coś przerażającego go spotkało. Tak więc, biorąc za podstawę historyjkę Karoliny o windzie w szkole, wymyśliśmy przerażającą opowieść o trzech uczniach i o nikczemnym mężczyźnie, przez którego bohaterka już nigdy nie zobaczyła swoich przyjaciół...

Kolonie to nie tylko zadania i praca. Po kajakach i warsztatach, wieczorami były różne zabawy, które prowadziła pani Ewa z synem Kacprem i Białorusinami. Billybillybop, rekin, mafia to tylko kilka z tych śmiesznych zabaw, poprzez które brzuch mnie bolał od ciągłego chichotania. Obecnie młodzież, tak bardzo uzależniona jest od telefonów komórkowych, że nie potrafi brać udziału w grach towarzyskich - jeśli nie ma dostępu do Internetu. Tymi zabawami zwrócili nam na to uwagę, za co jestem im bardzo wdzięczna. Białorusini byli otwarci, mili, ale często mnie podejrzewali podczas gry, że jestem z „mafii”, a tylko raz byłam!

Kajaki były najtrudniejszą częścią tych wakacji. Choć ręka mi odpadała pod koniec dnia i tak zmokłam, że ubrania nie wyschły mi przez kilka dni, ale po ostatnim spływie już czułam brak. Pan Leszek, ojciec pana Bartka, zawsze był na początku, Białorusini i Węgrzy w środku razem z jednym ratownikiem, a na końcu prawie zawsze ja i Marysia, 12-letnia dziewczynka z grupy węgierskiej. Chodziła mała, była bardzo waleczna i pełna energii. Obydwie próbowałyśmy całymi naszymi siłami dopłynąć do przodu, ale piękno natury i chichoty zatrzymywały nas. Krzysiek lub Michał - zależy, który z ratowników musiał pilnować nas w tyłu, mieli okazję słuchać, jak Marysia i ja śpiewamy różne hity muzyczne - niestety fałszując.

Po smutnym pożegnaniu się z Białorusinami (jak silnie mnie przytulił!), mieliśmy czas wolny. Wieczorem, ostatniego dnia schowaliśmy się w Złoty Tarasach przed ogromnym deszczem. Michał, jeden z wolontariuszy do końca został z nami i chciał się z nami pożegnać, ale niestety konduktor nie pozwolił mu wejść do pociągu. Byliśmy przez to rozczarowane, więc przez okno machaliśmy mu i wskazywałyśmy mu palcami znak serca. I to serce nie tylko jego dotyczyło, to było też serdeczne podziękowanie Fundacji AVE. Dzięki nim miałam okazję zdobyć jeszcze więcej informacji o polskiej kulturze, o księdzu Janie i o historii kraju. Uwielbiam historię, sławnych ludzi, interesuje mnie ich pogląd na życie i losy. Za to jestem bardzo wdzięczna i mam nadzieję, że w przyszłym roku znowu się spotkamy i będziemy mogli odkrywać wspólnie różne, inne ciekawe rzeczy dotyczące Polski. Pierwszy krok już zrobiony - Bartek zaprosił już na przyszły rok i liczy na mnie. Ciekawe, jakie niespodzianki nam przygotowują?

Laura Benczés

Projekt wspierał
EMET (Emberi
Erőforrás Támo-
gatószervezet)



EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Drodzy Rodzice, Opiekunowie i mili Uczniowie!

Szkoła Polska na Węgrzech działająca przy Ogólnokrajowym Samorządzie Polskim istnieje od 10 lat. Dzięki doświadczeniu kadry pedagogicznej mury naszej szkoły opuściła liczna grupa absolwentów z bardzo dobrą znajomością języka polskiego. Szkoła pomaga opanować język polski, zdobyć wiedzę o historii, kulturze oraz tradycjach naszego kraju. Ci, którzy korzystali z możliwości edukacji w naszej szkole, pomyślnie zdając maturę lub egzamin państwowy z języka polskiego zapewnili sobie, w stosunku do swoich rówieśników, lepsze perspektywy na przyszłość. Szkoła oferuje bogaty program edukacyjny, ciekawe metody nauczania i doskonale wykształconą kadrę pedagogiczną. Organizuje wyjazdy do Polski i spotkania z polskimi rówieśnikami, a także zapew-

nia możliwość aktywnego uczestnictwa w poznawaniu dziedzictwa kulturowego naszego kraju. Obecnie zapisanych jest 140 uczniów w wieku od 6 do 18 lat. Z dumą i ze smutkiem pożegnaliśmy tegorocznych maturzystów. Jednocześnie z otwartością czekamy na nowych uczniów - tych młodszych i tych starszych, by wspólnie z nimi przeżywać przygodę z kulturą i językiem polskim. Zachęcamy Was, drodzy Rodzice, do powierzenia nam swoich Pociec.

Zapisy do szkoły prowadzimy w sekretariacie pod numerem telefonu: (06 -1) 261 2748 i u nauczycieli spoza Budapesztu w naszych oddziałach przy samorządach polskich (do 1 września).

Serdecznie zapraszamy!

Lektura na wakacje – Katarzyny Kociuby „Rejs po Węgrzech”



Dwa lata temu na polskim rynku wydawniczym ukazała się ciekawa publikacja - „Rejs po Węgrzech”, której autorką jest Katarzyna Kociuba. Jest to książka w sam raz na lato – wciągająca, napisana z wielką werwą i humorem. Kim jest autorka? Na stronie wydawnictwa („Warszawska Firma Wydawnicza”) możemy znaleźć następującą informację: „Katarzyna Kociuba (ur. 1973 r.) – dziennikarka, która przeniosła się z Warszawy na stałe do Siófok. Niepoprawna optymistka i ryzykantka. Na co dzień zaprasza turystów na Węgry jako pośrednik turystyczny HelkaTo-

urs. Pracowała też dla takich czasopism jak: „Motor”, „Elle”, „Życie na gorąco”, „Automobilista” i „W Podróży”. Ciekawa świata, a zwłaszcza traci głowę dla żyjących na nim mężczyzn. „Rejs po Węgrzech” to jej pierwsza powieść. Mottem wartkiej opowieści jest fragment wiersza Adama Zagajewskiego pt. „To”: „To, co tak ciąży i pcha w dół, to, co boli jak ból i pali jak policzek, to może być kamień albo kotwica”. Jednakże już pierwsze zdanie tej debiutanckiej powieści z wątkami autobiograficznymi rozprasza poważną atmosferę i stanowi zachętę do dalszej lektury: „Najlepsze wakacje to te nieplanowane, a im bardziej coś się nie układa na wstępie, tym bardziej z reguły rosną szanse na szczęśliwe zakończenie. Mało kto jednak, jadąc na urlop, zakłada, że wywróci sobie życie do góry nogami. Nawet ktoś tak oddany przygodom jak ja.” Autorka sprawnie snuje wciągającą opowieść i komponuje tekst, który momentami przypomina twórczość Katarzyny Grocholi. Książka ta pozostawia jednak pewien niedosyt. Można odnieść wrażenie, że autorka ślizga się po powierzchni opowieści i nie chce dotrzeć do naprawdę interesujących treści. Czytelnik chciałby się dowiedzieć jeszcze więcej o samej kulturze węgierskiej, a nie tylko śledzić perypetie rezolutnej bohaterki. Niemniej jednak książka spełnia wymagania stawiane przed lekturą wakacyjną, czyta się ją z przyjemnością i można ją polecić wszystkim, którzy szukają wytchnienia opalając się na leżaku nad Balatonem.

(kc.)

OBWIESZCZENIE

Ogólna informacja o Referendum ogólnokrajowym

Prosimy o sprawdzanie informacji na stronie internetowej Referatu ds. Konsularnych

Referat ds. konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie uprzejmie informuje, że w związku z Referendum ogólnokrajowym, które odbędzie się w dniu 6 września 2015 roku, w okręgu konsularnym na Węgrzech utworzony został obwód głosowania numer 152. Obwód obejmuje całe terytorium Węgier.

Siedziba obwodowej komisji ds. referendum i lokal, w którym odbędzie się referendum mieszczą się w budynku *Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie, Városligeti fasor 16, 1068 Budapest.*

W dniu referendum **lokal otwarty będzie od godziny 06.00 do godziny 22.00.** Lokal dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Prawo udziału w referendum ogólnokrajowym ma obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, nie został pozbawiony praw publicznych, praw wyborczych ani ubezwłasnowolnieni prawomocnym wyrokiem sądu, ani prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu. Wymagany jest ważny polski dowód osobisty lub paszport.

Możliwy będzie udział w referendum w formie korespondencyjnej.

Osoba uprawniona do udziału w referendum stale zamieszkała za granicą oraz osoba uprawniona do udziału w referendum stale zamieszkała w Polsce, a przebywająca czasowo za granicą, w celu wzięcia udziału w referendum powinna wpisać się do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie utworzonym za granicą. **Można być wpisanym tylko do jednego spisu.**

Zgłoszenia do spisu wyborców dokonuje się najpóźniej w trzecim dniu przed referendum, tj. do dnia 3 września 2015 r. Do spisu zapisać się można np. poprzez platformę elektroniczną <https://ewybory.msz.gov.pl>

Można też zgłosić się i zapisać bezpośrednio w Referacie ds. konsularnych: pocztą elektroniczną, listownie, osobiście lub telefonicznie. Należy podać: imię/imięna i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imię ojca, numer PESEL, numer ważnego polskiego paszportu (lub dowodu osobistego) oraz numer i datę jego wydania, nazwę organu wydającego paszport (lub dowód osobisty), adres zamieszkania/pobytu osoby uprawnionej do udziału w referendum za granicą, adres zamieszkania w kraju (wpisania do rejestru wyborców - w przypadku wyborców czasowo przebywających za granicą) oraz – dla głosujących korespondencyjnie - adres, na który ma zostać wysłany pakiet wyborczy (jedynie w obrębie okręgu konsularnego, tj. na Węgrzech), adres poczty elektronicznej i numer telefonu. Podanie niepełnych lub błędnych danych uniemożliwi wpisanie do spisu wyborców.

Osoba uprawniona do udziału w referendum stale zamieszkała za granicą (podobnie osoba uprawniona do udziału w referendum stale zamieszkała w Polsce, a przebywająca czasowo za granicą) ma możliwość udziału w referendum **poprzez GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE.**

Zamiar głosowania korespondencyjnego należy zgłosić najpóźniej w trzynastym dniu przed dniem referendum, tj. do dnia 19 sierpnia 2015 r.

Zgłoszenia można dokonać w Referacie ds. konsularnych: pocztą elektroniczną, listownie, osobiście lub telefonicznie. Należy podać: imię/imięna i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imię ojca, numer PESEL, numer ważnego polskiego paszportu (lub dowodu osobistego) oraz numer i datę jego wydania, nazwę organu wydającego paszport (lub dowód osobisty), adres zamieszkania/pobytu osoby uprawnionej do udziału w referendum za granicą, adres zamieszkania w kraju (wpisania do rejestru wyborców - w przypadku wyborców czasowo przebywających za granicą) oraz adres, na który ma zostać wysłany pakiet wyborczy (jedynie w obrębie okręgu konsularnego, tj. na Węgrzech), adres poczty elektronicznej i numer telefonu. Podanie niepełnych lub błędnych danych uniemożliwi wpisanie do spisu wyborców. Jeśli osoba uprawniona do udziału w referendum zgłosiła zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą, osobie tej zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu referendum nie wydaje się po wysłaniu do niej pakietu referendalnego, chyba że zwróciła ona pakiet referendalny w stanie nienaruszonym.

Każdy, kto zgłosił wolę głosowania korespondencyjnego, otrzyma pakiet z materiałami, który po wypełnieniu odsyła na własny koszt na adres wskazany przez konsula.

Możliwe jest głosowanie na podstawie ZAŚWIADCZENIA O PRAWIE DO GŁOSOWANIA

Osoby wpisane do spisu w Obwodzie numer 152 mogą brać udział w referendum w innym obwodzie, jednak wyłącznie wtedy, jeśli wcześniej odbiorą od konsula tzw. zaświadczenie o prawie do głosowania.

Wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania (udziale w referendum), które umożliwia oddanie głosu w dowolnym obwodzie w Polsce lub za granicą lub na polskim statku morskim, osoba zamieszkująca w okręgu konsularnym może złożyć u konsula, który sporządził spis wyborców, do którego wpisała się osoba zainteresowana jego uzyskaniem. Zaświadczenie można otrzymać najpóźniej w drugim dniu przed dniem referendum, tj. do 4 września 2015 r.

W przypadku utraty zaświadczenia, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNONOMCNIAK możliwe jest jedynie na terenie Polski.

Andrzej Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie

Tűzkeresztség – Megjelent az ötödik Vaják-kötet Interjú Kellermann Viktória műfordítóval

Andrzej Sapkowskit nem kell bemutatni a lengyel fantasyrajongóknak. A boszorkány-mester (Wiedźmin) című könyve, amelyből film is készült, nagy sikert aratott Lengyelországban. A Vaják-sorozat magyar fordítását Kellermann Viktória vállalta. A magyarul június 10-én – Tűzkeresztség címmel – megjelent ötödik kötet is az ő munkáját dicséri. Ez jó alkalmat adott arra, hogy a műfordítót a sorozatról s egyéb dolgokról faggassam.

Hogy állsz a fantasyval úgy általában? Szeretted olvasni?

Kamaszkoromban sokkal jobban érdekelt a sci-fi, de főleg az öcsém baráti körén keresztül azért beszivárgott egy-két érdekesebb mű az olvasmányaim közé a kilencvenes években, és megvolt persze a kalandjáték, kockázat időszakom is. Sokáig Tolkien és Pratchett jelentették számomra a fantasyt, aztán betört az életembe Neil Gaiman és nagy rajongója lettem. Kevés időm van olvasni, ezért igyekszem gondosan válogatni, de azért a Trónok harcát vagy a magyarok közül az Egyszer-voltot semmi pénzért nem hagytam volna ki.

Mit kell tudni rólad? Hogyan kerültél a lengyel nyelv és főleg a műfordítás közelébe?

Angol-filozófia szakosként kezdtem a Pázmányon, harmadévesen vettem fel harmadik szakként a lengyelt, ami időközben a fő profilomra vált; kortárs lengyel feminista irodalomból írom a doktorimat is. A dédnagymamám lengyel volt, ezért mindig volt bennem némi nosztalgia a gyökerek iránt, bár a családban senki sem beszélt már lengyelül és én magam is csak 19 évesen jártam először Krakóban. Később hatalmas lökést adtak a lengyelországi ösztöndíjak – összesen három évet töltöttem kint –, a lengyel rokonok megismerése, a sok új barát. Teljesen beszippantott a lengyel kultúra és ma már elképzelhetetlennek tartom az életemet a lengyel nyelv napi használata nélkül.

Harmadéves lengyel szakosként jelent meg az első műfordításom, a karrieremet, mint sokan mások, én is Pálfalvi Lajosnak köszönhetem, aki hamar felkarolta a tehetséges leghalványabb jeleit is mutató polonista-palántákat. Az első szövegekkel nagyon megszenvedtem – már csak azért is, mert abban az időben még nagyszótáram sem volt –, igazából csak a Vajákkal kezdtem el rutinos műfordítónak válni. Mivel lassan öt éve dolgozom Sapkowski szövegein, egyre inkább értékelem a más természetű kihívásokat, örömmel fordítok le egy-egy szépirodalmi szöveget, esszét, cikket, akár angol nyelvből is, és korántsem érzem, hogy a műfordításra rá lehetne unni.

Nehéz vállalkozás fantasyt fordítani? Mikre tudtál támaszkodni a munkád során?

Költői nyelv és bonyolult metaforák helyett inkább a sajátos szókincs, az utalások felderítése és a szereplők sajátos hangja jelent kihívást. Rengeteg szótárt és lexikont használok, de rendszeresen kell 19. századi könyvekben is kutakodnom egy-egy fordulatért. Szerencsére mindig akadtak segítők, akik például egy-egy fegyver kapcsán társamul szegődtek ebben a kutatásban. Nélkülük sokszor nem boldogultam volna, és persze rengeteget köszönhetek a jó stilisztikai érzékkel megáldott elő-olvasóimnak és szerkesztőimnek is.

Sapkowski fordítójaként milyen a kapcsolódás a szerzővel?

Nagyon kedvelem azt a fanyar, gúnyos humort, amivel a fordítás végén e-mailben feltett kérdéseimet megválaszolja. Borzasztóan népszerű Lengyelországban, ennek ellenére ma már csak nagyon ritkán találkozok az egyébként rendkívül népes rajongótáborral; szerencsésnek mondhatom magam, hogy ennek ellenére kétszer is hallhattam a könyvekről beszélni. Nem mellékesen nagy öröm számomra olyan sorozaton dolgozni immár 2010 óta, ahol nem kell a szerző nézeteivel vitatkoznom vagy szemet hunynom a művek hiányosságai felett, mert irodalmárként abszolút élvezhetőnek, feministaként vagy akár – noha pályaelhagyó – filozófianaként pedig messzemenően elfogadhatónak tartom őket.

Mi az, ami tetszett a könyvben? Miért ajánlanád Sapkowskit a magyar közönségnek?

Az elbeszéléskötetekben elsősorban az ismert mesék feldolgozásai és a szláv elemek tarthatnak számot érdeklődésre, a sorozatból általában pedig talán a jól kidolgozott, emberi figurákat,

a remek női szereplőket és a fanyar humort emelném ki. Azt csak remélni merem, hogy a fordításom olvasóinak is legalább annyi örömet nyújtanak a könyvek, mint nekem valaha a lengyel eredeti olvasása.

A sorozatból melyik a kedvenc részed? Van kedvenc főhősöd?

Inkább kedvenc szakaszaim, jeleneteim vannak, amikhez olvasóként is szívesen visszatérek. A kedvenc szereplőm egyértelműen Ciri: sok mélységet megjár, hatalmas túlélő, vaják is, varázsló is, főpatán és gunyoros, rendkívül erős, és ha megtörik, újra talpra áll. Fordítóként persze időnként

több időt töltök a szereplőkkel, mint a barátaimmal vagy a családommal együtt-véve, ezért mindegyikük felé sajátos a viszonyom, és még a legnegatívabbakkal sem kifejezetten ellenséges; szerencsére Sapkowski karakterei egyébként sem fekete-fehérek.

Mit tanácsolnál azoknak, akik a műfordítás iránt érdeklődnek?

Ne várjanak arra, hogy tökéletesen megtanulják a nyelvet, mert egyrészt lehetetlen, másrészt hatalmas lökést fog adni nekik a tanulásban, ahogy a fordított szövegeken keresztül újabb és újabb szerkezeteket tanulnak meg, és ugrásszerűen javul majd a szövegértésük. Olvassanak sokat a

forrásszövegen és magyarul is, hogy érezzék a stílusváltást, az idézetet, a finom különbségeket. Kell persze nem is kevés alázat a szöveggel és türelem magukkal szemben, lehetőleg egy jól fizető állás, ami „eltart” egy ilyen hobbit... és becsüljék meg a segítőköt, a jó szerkesztő hatalmas kincs.

Ijjas Anna



Domowe jagodzianki

Składniki:

- 1 szklanka mleka
- 10 g drożdży
- 5 jajek
- 200 g masła
- 1 kg mąki
- 1 szklanka cukru
- 0,5 l jagód

1. Wlej podgrzane mleko do dużej miski. Pokrusz drożdże i dodaj cukru. Wymieszaj składniki i odstaw do wyrośnięcia.
2. Dodaj kolejne składniki-mąkę, jajka, masło. Wymieszaj do uzyskania jednolitej masy. Odstaw do wyrośnięcia.
3. Do formowania drożdżówek załóż silikonowe rękawiczki, by ciasto nie przyklejało się do rąk. Weź niewielką ilość ciasta i łyżkę jagód i uformuj drożdżówki tak, by jagody nie wyleciały.
4. Ułóż drożdżówki na blasze w odstępach, by podczas pieczenia nie posklejały się. Odstaw do wyrośnięcia.
5. Piecz 20 minut w temperaturze 180 stopni C.

Smacznego !!!

Zapraszam do polubienia strony

www.facebook.com/wujekjarekgotuje,

gdzie znajdziecie ten przepis
i inne ciekawostki kulinarne.



Wujek Jarek
gotuje

Házi áfonyás bukta

Összetevők:

- 1 pohár tej
- 10 g élesztő
- 5 tojás
- 200 g vaj
- 1 kg liszt
- 1 pohár cukor
- 0,5 liter áfonya



1. Öntsöd a megmelegített tejet egy nagy tálba. Morzsold szét az élesztőt, és add hozzá a cukrot. Mindent keverj össze, és tedd félre, hogy működni kezdjen az élesztő.

2. Add hozzá a lisztet, tojást, vajat. Keverd ki egyenletes masszává. Tedd félre keleszteni.

3. A bukták formálásához vegyél fel szilikonos kesztyűt, hogy a tészta ne ragadjon a kezedhez. Véggy egy kevéske tésztát, egy kanálka áfonyát, és formáld meg a buktát úgy, hogy az áfonya ne buggyanjon ki.

4. A buktákat a sütőfelületen megfelelő távolságra tedd egymástól, hogy a sütés során ne ragadjanak össze. Az egészet tedd félre keleszteni.

5. Húsz percen át süsd 180°-os hőmérsékleten.

Jó étvágyat!!!

Látogassanak el a www.facebook.com/wujekjarekgotuje oldalra, ahol megtalálhatják ezt a receptet és más kulináris érdekességeket



Ta sama grupa krwi

Wcale nie tak łatwo zawierać przyjaźnie. W drugim człowieku może drażnić nas tak wiele cech. Zbyt głośny lub zbyt cichy śmiech, poglądy polityczne, picie lub niepicie kawy do śniadania... Równie trudno zaprzyjaźnić się z nowym krajem, w którym z różnych przyczyn przyszło nam żyć. Denerwować może język, klimat, ludzie, historia, przeszkadzają zbyt ciche lub zbyt głośne noce, nie te zapachy, albo właśnie te zapachy, zbyt dużo słońca, zbyt mało słońca, jednym słowem wszystko i nic. Jak mawiają, przyjaciel to brat, którego samemu się wybrało, a miejsce, do którego wyjechaliśmy może stać się naszą drugą ojczyzną, ale też nielubianym krewnym, którego staramy się unikać na wszystkich rodzinnych uroczystościach. Po prostu się nie rozumiemy, rozmawiamy innymi językami, nie przypadliśmy sobie do gustu, mamy inną grupę krwi, jak trafnie opisują powyższą sytuację nasi południowi sąsiedzi. Powiedzenie „Polak Węgier - dwa bratanki”, przekazywane z pokolenia na pokolenie, jest czasem jedynie pobożnym życzeniem, zaklęciem, w które chcemy wierzyć. Doświadczył tego eseista, erudyta i jeden z najwybitniejszych polskich intelektualistów XX wieku - Jerzy Stempowski. Ten człowiek wielu kultur, kosmopolita otwarty na nowe nurty, przeżył chwile zwątpienia właśnie na Węgrzech. Oddajmy

na chwilę głos świetnemu polonistce i wybitnemu tłumaczowi polskiej literatury Lajosowi Pálfalviemu, który w jednym ze swoich artykułów wnikliwie przeanalizował pobyt Stempowskiego na Węgrzech podczas II wojny światowej, jego stosunek do Węgrów i węgierskości, pokazując rozbieżności między Stempowskim a inną postacią polskiego życia intelektualnego, Stanisławem Vincenzem: „18 września 1939 dwaj ojcowie założyciele polskiej szkoły eseju, Jerzy Stempowski i Stanisław Vincenz przekroczyli granicę Węgier uciekając przed Armią Czerwoną. Vincenz świetnie zintegrował się ze społeczeństwem uchodźców polskich (brał udział w życiu kulturalnym), przyjaźnił się z Węgrami, nauczył się języka węgierskiego, pisał piękne eseje o regionach i krajobrazach Węgier. Wyjechał na Zachód dopiero w roku 1946. Stempowski czuł się na Węgrzech fatalnie, wybitny poliglota cierpiał w kraju, w którym nic nie zrozumiał z języka mówionego na ulicy. Vincenz kompetentnie opisał różne warstwy kultury, chwalił dziedzictwo rzymskie, cenił tradycje węgierskie. Stempowski nic nie wyczytał ze śladów.” Stempowski pozostał niemy, nieczuły na węgierskość, nie wdał się z nią w dialog, na co wpływ, oprócz wewnętrznych predyspozycji pisarza, miała zapewne także trudna wojenna rzeczywistość. Jego przypadek pokazuje jednak, że przyjaźń polsko-węgierska wcale nie jest dana a priori, nie jest czymś oczywistym i jeśli jej w swoim życiu doświadczamy, jesteśmy w jakiś sposób uprzywilejowani.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Közös vércsoport



Barátságokat kötni cseppet sem egyszerű dolog. Annyi minden zavarhat minket a másik emberben! Túl harsány a nevetése vagy éppen túl visszafogott, olyanok a politikai nézetei, amilyenek, kávét iszik a reggelihez vagy sem... Hasonlóképpen nehéz megbarátkozni egy új országgal, ahol – különféle okokból kifolyólag – élünk adatik. Idegesíthet a nyelv, a klíma, az emberek, a történelem, zavaróak lehetnek a túl csöndes vagy a túl hangos éjszakák, a megszokottól eltérő szagok, vagy éppenséggel ugyanazok a szagok, a túl sok napsütés vagy a túl kevés napsütés. Egyszóval: minden és semmi. Úgy tartják, a barát olyan

testvér, akit magának választ az ember. A hely, ahol letelepszünk, akár második hazánkká is lényegülhet, azonban nem szeretünk rokonná is válhat, akit minden családi ünnepségen kerülni igyekszünk. Nem pendülünk vele egy húron, nem beszélünk közös nyelvet, nem rokonszenvezünk egymással. Amint találoan

szokták jellemezni ezt a helyzetet déli szomszédjaink: különbözik a vércsoportunk. A „lengyel-magyar két jó barát” nemzedékről nemzedékre hagyományozódó eszményéből néha csak az utána való sóvárgás marad, mert hinni akarunk benne. Ezt jól példázza Jerzy Stempowski esete, aki a XX. század egyik legkiválóbb, nagy műveltségű lengyel esszéírója volt. A különböző kultúrákra, szellemi irányzatokra nyitott kozmopolita irodalmár éppen Magyarországon élte át a kétségbeesés pillanatait. Adjuk át a szót a kitűnő polonistának, a lengyel irodalom jeles fordítójának, Pálfalvi Lajosnak. Egyik írásában alaposan elemezte Stempowski II. világháborús magyarországi tartózkodását, a magyarokhoz és a magyarsághoz való viszonyát, illetve bemutatta a különbséget Stempowski és a lengyel intellektuális élet másik nagy alakja,

Stanisław Vincenz hozzáállása között. „1939. szeptember 18-án a lengyel esszéíró iskola két alapító atyja, Jerzy Stempowski és Stanisław Vincenz átlépték a magyar határt a Vörös Hadsereg elől menekülve. Vincenz kitűnően beilleszkedett a lengyel menekült-társadalomba, részt vett annak kulturális életében. Magyarokkal barátkozott. Megtanult magyarul, és gyönyörű esszéket írt magyarországi vidékekről, helyszínekről. Csak 1946-ban távozott Nyugatra. Stempowski ellenben cudarul érezte magát Magyarországon. A több nyelven értekező kiváló irodalmár szenvedett az országban, ahol semmit sem értett az utcán beszélt nyelvből. Vincenz értő módon adott leírást különböző kulturális rétegekről, dicsérte a római kor hagyatékát, értékelte a magyar hagyományokat. Stempowski semmit sem olvasott ki a jelekből.” Stempowski néma maradt, a magyarság iránt érzéketlennek bizonyult, nem bocsátkozott vele párbeszédbé. Ennek oka – az író belső hozzáállásán kívül – nyilván a nyomasztó háborús helyzet is lehetett. Esete mégis rávilágít arra, hogy a lengyel-magyar barátság nem eleve adott, nem valami magától értetődő dolog, és ha az életünkben megtapasztaljuk, bizonyos értelemben kivéleztettek vagyunk.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

M I E S I Ę C Z N I K W Ę G I E R S K I E J P O L O N I I
A M A G Y A R O R S Z Á G I L E N G Y E L E K H A V I L A P J A

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia Nyomda

SZINKRON DIGITAL

Edycja online Online kiadás
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw236.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkola Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318413 www.parafiabudapest.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.pl budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fała średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2015 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2015. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;

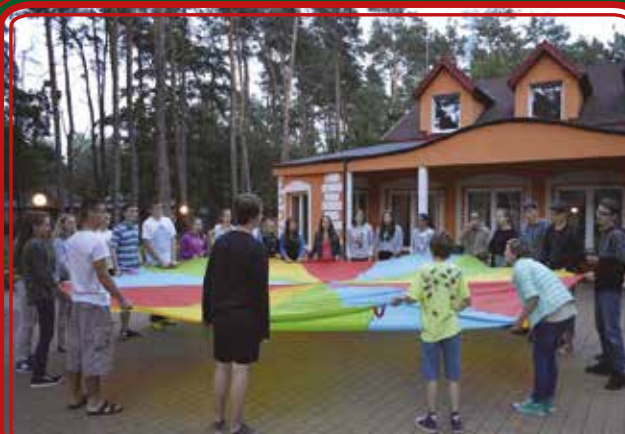
a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálasan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH



**UCZNIOWIE ZE SZKOŁY POLSKIEJ NA WĘGRZECH
NA KOLONIACH W POLSCE**



**POLSKO-WĘGIERSKIE SPOTKANIE
NA WZGÓRZU
JABŁONIEC NIEDALEKO LIMANOWEJ**

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH



1 SIERPNIA NA CMENTARZU WOJSKOWYM W SOLYMÁR, WIEŃCE SKŁADAJĄ M. IN. PRZEWODNICZĄCA OSP E. RÓNAY I WICEPRZEWODNICZĄCA M. SOBOLTYŃSKI



WYCIECZKA WĘGERSKIEJ POLONII DO SIEDMIOGRODU